

Jó Pajtás

2016. II. 11.

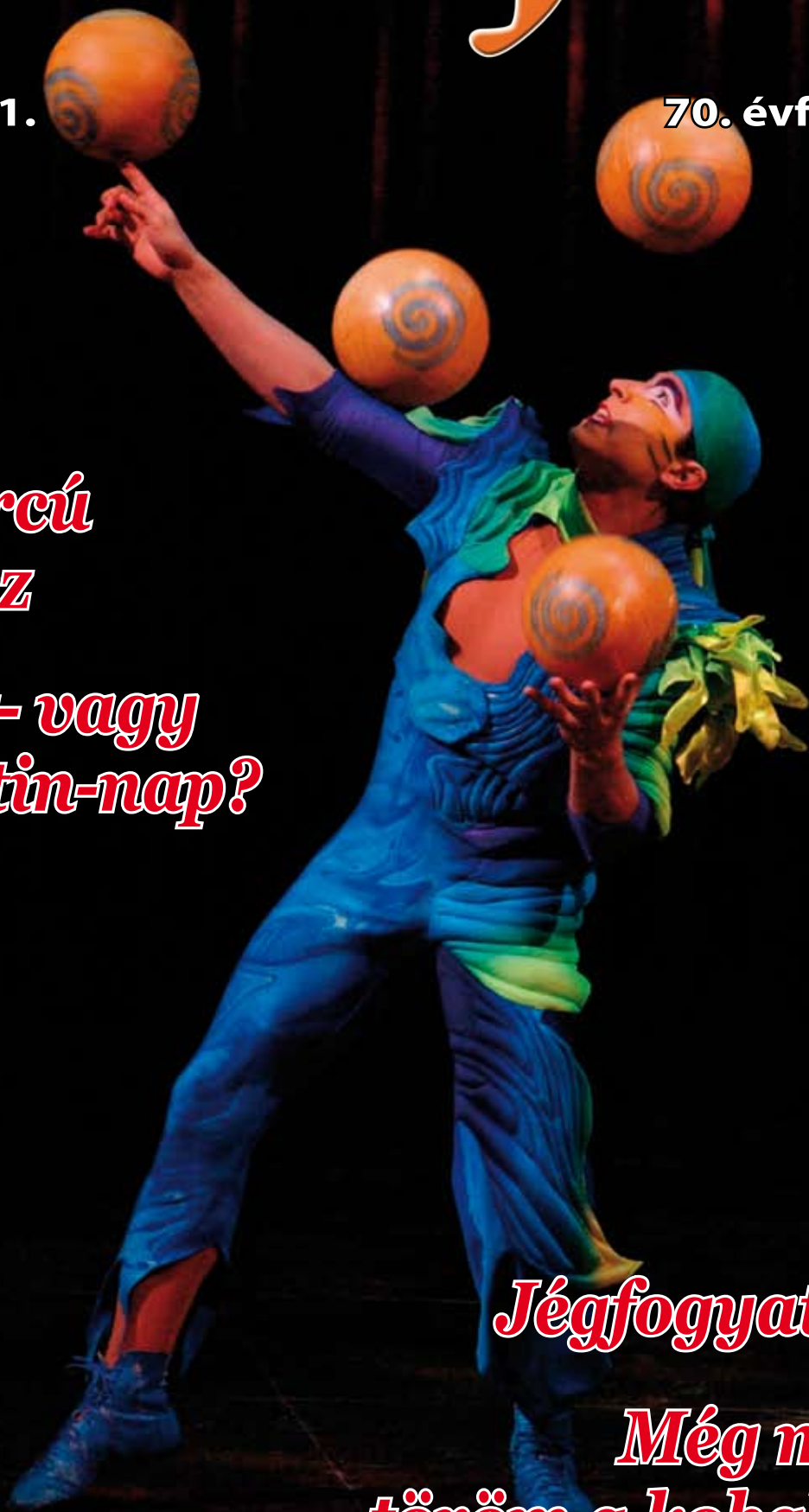
70. évf., 4. szám

*Ezerarcú
cirkusz*

*Bálint- vagy
Valentin-nap?*

Jégfogyatkozás

*Még mindig
töröm a kobakom...*

A JÓ PAJTÁS FOTÓ- ÉS RAJZPÁLYÁZATA

Várjuk munkáitokat!

A múlt héten megérkezett az első fotó címünkre, mellyel végérvényesen beindult két téli, tavaszi pályázatunk lebonyolítása. A fotó Palicsról érkezett, háttérben a Női Strand, előtérben pedig olvasónk. Gondoljuk, kedves hely sokak számára a tó és partja. Kedvenc helyek vannak minden helységben, így reméljük, a következő pályaműveken más városok vagy falvak jellegzetes, közkedvelt helyeivel is megismertettek bennünket.

Két pályázatunkra várjuk jelentkezéseket.

Az első nem más, mint **fotópályázat**. Egy jó fotót beküldeni, mely környezetünkben készült (én a szülőfalumban/szülővárosomban, ahol a környezet sajátosságát, különlegességét és szépségét is megmutatjuk, pl. én a templom előtt, barátaimmal a Tisza partján...). A fotó lehet szelfi, de lehet hagyományos felvétel is, melynek témája mi és a bennünket körülvevő környezet. Megköszönnénk, ha a fotók legalább 200–300 kB-osak lennének. Jelentkezéseket **február 19-éig** várjuk, amikor megejtjük a sorsolást. Öt pályamű beküldőjét Jó Pajtás feliratú falinaptárral és noteszrel ajándékozunk meg.

A másik pályázatunkra rajzokat várunk, témája és elnevezése pedig **Ez az én szülőföldem**. Vagyis le kell rajzolni azt az életteret, melybe beleszületettetek, és melyet feltehetően szerettek. Ez lehet a szobátok, a házatok, a falvakotok, városotok jellemző, és számotokra meghatározó helye, vagy bármi, ami eszetekbe jut annak a szónak a hallatán: szülőföld. Hisszük, hogy nem nehéz a feladat, és idő is lesz bőven, munkáitokat ugyanis **április végéig** várjuk. Az alkotások közül szakmabeliek nevezik meg az öt-tíz legsikeresebbet, és azok szerzőit megjutalmazzuk.

Címünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, és jopajtas.szerk@magyarszo.com**. A borítékra kérjük feltüntetni: **Fotópályázat, illetve Rajzpályázat**, valamint adataitokat: név, lakcím, helységnévvvel, irányítószámmal, iskola, osztály.

A nyeremények A magyar festészet mesterei című sorozatból kerülnek ki. A legügyesebbek és legszerencsésebbek a budapesti Kossuth Kiadó és a Magyar Nemzeti Galéria közös kiadványaiból részesülnek

Illyés Gyula Ami újra elmarad

Cseppre csepp, csöpög a hólé
sűrűn már az ereszen,
gyöngyfűggöny leng a ház hosszán,
hajladozik fényesen.
Minden ház egy tündérkastély,
csupa ékszer, csupa disz,
gyémántos a kazal, boglya,
még a kutya óla is.

(1933)

Babits Mihály Ősz és tavasz között

„...Olvad a hó, tavasz akar lenni.
Mit tudom én, mi szeretnék lenni!
Pehely vagyok, olvadok a hóval,
mely elfoly mint könny, elszáll mint sóhaj.
Mire a madarak visszatérnek,
szikkad a föld, híre sincs a télnek...”

(1936)

Radnóti Miklós Február

Újra lebeg, majd letelepszik a földre,
végül elolvad a hó:
csordul, utat váj.
Megvillan a nap. Megvillan az ég.
Megvillan a nap, hunyorint.
S íme fehér hangján
rábége a nyáj odakint,
tollát rázza felé s cserren már a veréb.

(1941)

Miért jó a könyvtár?

Bár egy könyvet birtokolni fantasztikus dolog, létezik egy hely, ahol a választék kimondhatatlanul széles és időről időre bővül – ez a könyvtár. Játartok már könyvtárban? Tagjai vagytok-e településetek könyvtárának? Ha még nem, íme néhány ok, miért érdemes betérnetek:

* Egy idő után nem csupán egy betérő olvasóként, hanem barátként tekintenek rád, megbíznak benned, tudják, hogy milyen igényeid vannak, mit keresel... olyan ez, mint egy nagy család!

* Olyan könyveket is megtalálász, amit otthon nem, de még az interneten sem az e-könyvek között.

* Ritka kéziratok, lexikonok, enciklopédiák, kutatási anyagok közül válogathatsz, amit akár tanulmányaidhoz, házi feladat elkészítéséhez is segítségül hívhatsz.

* Hol máshol ismerhetnél meg olyan embereket, akikkel megegyezik az érdeklődési köröd, ha nem a könyvtárban?

* Egy hely, ahol a könyvek nemcsak porosodnak, hanem kézről kézre járnak. Jó érzés tudni, hogy létezik egy közösség, egy menedék, ahol még mindig a könyvek állnak a középpontban!

Vajon mit hoz a szerelmesek napja?

„Ígézve álltam, soká, csöndesen,
És percek mentek, ezredévek jöttek –
Egyszerre csak megfogtad a kezem,
S alélt pilláim lassan felvetődtek,
És éreztem: szívembe visszatér
És zuhogó, mély zenével ered meg,
Mint zsidbadt erek útjain a vér,
A földi érzés: mennyire szeretlek!”
(Tóth Árpád)

Ilyenkor, a szerelmesek napja tájékán szinte minden iskolában nagy az előkészület. Szerelmes leveleket írnak a lányok, a fiúk egymásnak, műsorokat terveznek...

A legnemesebb érzésről, a szerelemtől számtalan költő írt már, de nekem mégis Tóth Árpád verse a legtalálób, legjobban illik az óbecsei iskolások őszinte vallomásaihoz.

Sajnos, aki szerelmes, sokszor órákon nem tud a tanárra figyelni. Otthon meg a tanulás helyett ábrándozik.

Hogy ez miért van így? Sokak szerint a szerelem megsemmisíti az ésszt. Erre utalnak Jules Renard szavai: „Az agy és a szív olyan, mint a homokóra két edénye: amikor az egyik megtelik, a másik kiürül.” No, egy kicsit eltúlozta a filozófus, de azért valószínűleg mindenki átélte már, hogy amikor szerelmes, mindig a kedvesén járt az esze, és nem tudott az órán odafigyelni.

Az óbecsei Sever Đurkić iskolában **Zapletan Erika** magyartanár, és diákjai várnak rá: **Kovács Ádám, Balázs Ronald, Balzam Edina, Živkov Andričin Klementina, Szabó Mercédesz Anna, Kovács Barbara, Pejić Martin, Tóth Orsolya, Gortva József és Jerašić Romina**. Szólnak az érzéseikről, arról, hogy mit várnak a Valentin-naptól, mivel lepik meg kedvesüket.

Klementina nyolcadikos. Vele is megtörtént, hogy órán nem tudott odafigyelni.

– Ötödikes, hatodikos koromban egy nyolcadikos fiú tetszett, írtam neki levelet, el voltam szállva, be voltam zsongva. De ő nem válaszolt, s megtapasztalhattam, a viszonzatlan szerelem nem kellemes. Jó dolog szerelmesnek lenni, de csak akkor, ha valaki viszonzszeret. Olyankor a tanulás, a koncentráció nem megy. Mindig rá gondolsz, alig várod, hogy csöngessenek, hogy újra lásd a szimpátiádat. Valahol olvastam: „Szeretni semmi. Ha szeretnek, az már valami. Ha szeretsz és szeretnek, az már minden”.

Jócsi ötödikes. Már alsós korában is írt a szimpátiájának Valentin-napi levelet.

– Én is igen várom a Valentin-napot, ugyanígy a szimpátiámnak írok majd levelet. Egyszer rózsaszín tulipánt küldtem neki. Már kétszer kaptam tőle szerelmes levelet. Ő a szimpátiám

harmadikos korom óta. Azon gondolkodom, mit vegyek neki. Úgy tervezem, hogy piros plüss szívvel lepem meg a szerelmesek napján. Hogy mennyire igaz az az idézet, magamon is tapasztaltam: azért lett félévkor matekból négyesem, mert órán nem figyeltem oda, csak rá gondoltam.

Martin nyolcadikos. Ő is várja a szerelmesek napját, szerinte jó, hogy van ez a nap, mert ilyenkor derül ki, ki kinek a szimpátiája.

– A szimpátiámnak nem az iskolában kihelyezett dobozba dobtam a szerelmes levelet, hanem egy üvegbe tettem, hogy épségben odaérjen. Ugyanis egy barátommal küldtem el. Máris tervezem, mivel is lepjem meg. Azt hiszem, piros plüss szívet veszek neki Valentin-napra.

Barbara hatodikos. Természetes, hogy ő is várja a szerelmesek napját, a szerelmes levél érkezését!

– Alsóban az osztály fiúi megajándékoztak bennünket piros rózsával. Nagyon szeretem ezt a napot, ez a legkedvesebb ünnepem. Tavaly is írtam a hetedik szimpátiámnak, s ő is válaszolt. Csak az a baj, hogy ő barátjának tekint, én meg szeretem. Nagyon igaz az az idézet, mert órán én is sokszor csak rá gondoltam, s én is alig várom a csöngést, hogy újra láthassam.

Merci ötödikes. Írt már szerelmes levelet, abba a bizonyos dobozba tette ő is.

– Kaptam egy fiútól én is levelet, habár nem is számítottam rá, alá is írta, csak nekem nem tetszett. Szerintem is jó szerelmesnek lenni, voltam én is szerelmes, s velem is megtörtént, hogy órákon csak a szeretett személyre gondoltam, nem tudtam figyelni. Most nagyon várom, a Bálint-napot, kíváncsi vagyok, kapok-e levelet, s megtudjam, kinek tetszek.

Ádám ötödikes. Már tavaly is megvolt a szimpátiája.

– Tavaly tulipánt vettem a szimpátiámnak, pirosat, a szerelem jelképét. Ő is hozott nekem negyedikben egy Túró Rudit. Levelet is szoktam neki írni...

Roni is most lett felsős. A hetedik szimpátiájának idén is ír.

– Piros rózsát szoktam vinni a szimpátiámnak, ez a szerelem jelképe. Ő is írt nekem. Az idén is várok tőle levelet, meg én is írok majd neki.

Edina nyolcadikos. Ha a Jó Pajtásban mozgó képek lennének, akkor most tudhatnátok, hogy a bőlintás igent jelent: várja a szimpátiája levelét.

– Alsóban én is küldtem levelet a szerelmesek napján, s a szimpátiám még verset is írt nekem, sajnos már elfelejtettem. Az idén is várom ezt a napot, titkon arra gondolok, hátha meglep valaki.

Orsolya ötödikes. Alsóban volt egy szimpátiája, de most nincs.

– Nagyon várom ezt a napot, ugyanis megtörténhet, hogy újra kapok levelet.

Romina hatodikos. Van fiúja, mégpedig a Samu Mihály iskolába jár.

– Ötödikben a Zdarvko Gložanski iskolába jártam, s ott is szokás volt egy nagy dobozba beletenni a szerelmes leveleket. Nagyon sokat kaptam. Most megismerkedtem egy samusi fiúval, s veszek neki egy macit piros szívvel, melyen az áll: I love you.

Van még idő megírni a legszerelmesebb levelet, SMS-t, e-mailt is, de ha kézzel egy szép lapra írátok, akkor örökre megőrizheti az, aki kapja.

Koncz Erzsébet

Kinek ünnep, kinek nem

Az újvidéki Sonja Marinković Általános Iskola 8/6 osztályának tanulóit arról kérdeztük, hogy mit jelent számukra a Valentin-nap

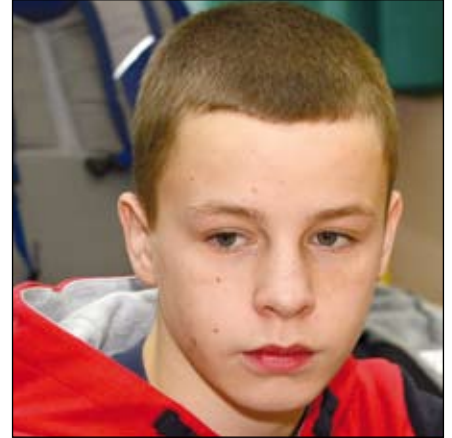
Ábel Valentina:

Számomra ünnep a Valentin-nap, mivel akkor van a születésnapom.

Frank Gabriella:

Ha idősebbek leszünk és megtalálunk valakit, akkor lehet, hogy számít valamit és máshogy fog érinteni.

Erdei Szabolcs:

Sokan azt hiszik, hogy ez a szerelem napja, de nemcsak a szerelemé, hanem a szereteté is.

Čurčić Zsófia:

Régebben, amikor gyerekek voltunk, komolyan vettük a Valentin-napot.

Szapozsnicsenko Mihajlo:

Nekem ez nem ünnep, és szerintem felesleges. Ez inkább az ötödikeseknek érdekes.

Habram Hunor:

Külön nem készülök erre az ünnepre.

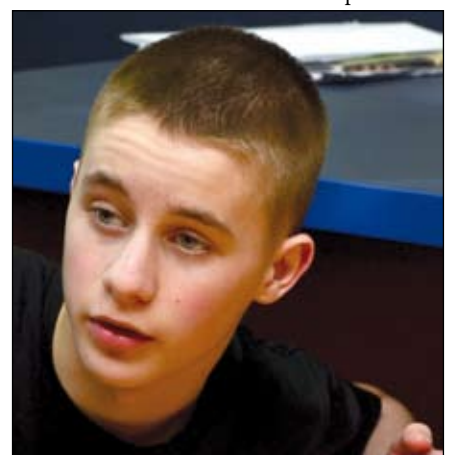
Bagi Lea:

Erre nincs mit készülni, ami lesz az lesz. Vannak olyan személyek, akiknek ez ünnep, és úgy élik meg, mint a szeretet ünnepét, de nekem nem számít annyira.

Berta Áron:

Egy olyan nap, mint a többi, legalábbis számomra.

Ördög Dániel:

Őszintén szólva én nem vagyok híve a Valentin-napi levelezésnek, szerintem ez már elég elavult szokás. Ha valaki akar valamit a másiktól, akkor ír neki a Facebookon.

VaM

Fotó: Dávid Csilla

Magyar nyelvű gyermeklap a XIX. századból

Feltételezhető, hogy az 1870-es évek elején jelentkezett igény a gyermekeknek készülő újságokra. Az **ÉN ÚJSÁGOM** című lap 1889. december 15-én indult, a 6–10 éves korosztálynak szólt egészen 1944-ig. Első szerkesztői **Benedek Elek** író és **Pósa Lajos** költő voltak. Gazdag és változatos verses és prózai anyaga több mint fél évszázad gyermekirodalmának eszmei mondanivalójáról, pedagógiai és esztétikai irányairól ad szemléletes képet. Könyvtári beszerzésére 1931-től miniszteri rendelet kötelezte az elemi iskolákat. Tartalmilag sokoldalú, az irodalmi és az ismeretterjesztő rovatok egyensúlyát megtartó lap volt. A korszak gyermek- és felnőttirodalmának legrangosabb

képviselői írták. Így Benedek Elek, Bródy Sándor, Gárdonyi Géza, Heltai Jenő, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Mikszáth Kálmán, Molnár Ferenc, Móricz Zsigmond. Színvonalas, az új igényeket gyorsan felmérő, európai viszonylatban is modern gyermeklap volt. Illusztrációi, fényképanyaga kevésbé művészi, inkább célszerű volt.

nyeket gyorsan felmérő, európai viszonylatban is modern gyermeklap volt. Illusztrációi, fényképanyaga kevésbé művészi, inkább célszerű volt.

Aki eladta az Eiffel-tornyot

Bolondot csinálni az emberekből, sajnos az egyik legösibb foglalatosság. A család olykor világtörténelmi jelentőségű, máskor pénzt hoz a házhoz, egyes esetekben pedig csupán véletlen.

Az eredeti tervek szerint a felépítése után tíz évvel, 1909-ben lebontották volna a párizsi világkiállításra készült Eiffel-tornyot, ám az még 1925-ben is állt. A fenntartási költségei hatalmas terheket róttak a francia államra. Az első világháború után a francia főváros számos lehetőséget nyújtott egy olyan tehetséges szélhámosnak, mint a Monarchiában született, öt nyelven beszélő, az óceánjárók játékasztalai mellett edződött **Victor Lustig**, aki továbbgondolta az újságokban olvasott, az Eiffel-toronyral kapcsolatos híreket. Magát posta- és távközlésügyi miniszterhelyettesnek kiadva egyszerre öt híres ócskavas-kereskedővel hitette el, hogy le fogják bontani a hétezer tonnás vasszerkezetet.

Lustig azt mondta a kereskedőknek, hogy az Eiffel-torony fenntartási költségei olyan felháborítóan magasak, hogy a város úgy döntött, eladja hulladékként. A közfelháborodás elkerülése végett – folytatta – lényeges, hogy a dolog titokban maradjon, amíg minden részletet kitalálnak. Lustig azt mondta, rá osztották a feladatot, hogy válassza ki a kereskedőket, akik végrehajtják a bontást. Az ötlet nem is volt olyan hihetetlen

1925-ben, mint amilyen ma lenne. Lustig elvitte az urakat a toronyhoz egy „felderítő körútra”, egy bérelt limuzinban. Ez lehetőséget adott neki, hogy felmérje, melyikük a lelelkesebb és legnaivabb. Lustig ajánlatokat kért a következő napra, és emlékeztette őket, hogy mindez államtitok. André Poisson esett a csaló áldozatául, de ez nem volt elég Lustignak, újabb ócskavas-kereskedőket próbált becsapni, de azok feljelentették. Lustig megszökött, majd az Egyesült Államokba szökött, ahol Al Capone „tisztetét” is kivívta.

Egy évszázada elterjedt volt a gyermekmunka

A négyéves Mary a felnőttek mellett tisztította meg héjától az osztrigákat egy louisianai élelmiszergyárban. Ekkor még nem dolgozott minden nap, a következő évtől azonban már rendszeresen ott volt édesanyja mellett, aki az egyik legjobb munkaerő volt (1911)

Gyári gyermekmunkások 1908-ban

A szabadkai J. J. Zmaj iskola másodikosai Grubanov Martinek Emília tanítónő vezetésével ismét meghívták a szülőket egy iskolai órára. Nem azért, hogy panaszkodjanak, vagy dicsekedjenek, hanem azért, hogy együtt alkossanak. Az egyik szülő, név szerint **Gabrić Mónika** arra is vállalkozott, hogy röviden leírja a különleges órát, melyet természetesen fényképezőgéppel is megörökítettek. A következő szülői tudósítást kaptuk:

Könnyebb, ha elmagyarázzák, mit kell tenni

„Ismét összejött az osztály egy közös foglalkozásra. 3D-szerű akváriumot készítettünk cipős dobozból az egyik szülő irányításával. A gyerekek nagyon örültek, hogy ismét a szü-

Szülők az iskolapadban

A közös munka öröme

A remekművek

lőkkel együtt ügyeskedhetnek, festegethettek, rajzolgathattak. Igazi remekművek kerültek ki a kezeik alól. A tanító néni jókedvűen dicsérte

a készülő akváriumokat. Mindenki jól érezte magát. Reméljük, legközelebb is lesz ilyen délutáni közös gyerek-szülő aktivitás.”

Játékos vetélkedő Szent Száva napján

Az iskola előcsarnokában emlékeztünk meg Szent Száváról január 27-én. Először elénekeltek Szent Száva himnuszát, majd az életrajzát olvasták fel felsős diákok magyar és szerb nyelven. Ezután következett a vetélkedő. Hat csapatot alkottunk, melynek kapitányai nyolcadikos diákok voltak. A kérdések Szent Szávával voltak kapcsolatosak. A vetélkedő utolsó

előtti feladata egy kirakós játék, azaz puzzle volt. Szent Száva arcképét kellett kiraknunk. A játék végén plakátot kellett készítenünk. Csapatunk a második helyezést érte el. Mindenki cukorkát kapott, a győztesek pedig üdítőt is. Jól szórakoztunk ezen a napon.

**Oláh Dávid, Bajusz Ármin, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye**

Riport a nagymamámmal

A 40. MIRK, azaz a gyűjtők és kézimunkázók nemzetközi kiállítása nagy sikert hozott a temerini kézimunkázó asszonyok számára, de nemcsak az szerepelt jól, ami szemnek, hanem az is, ami szájnak ingere. A MIRK-nek ugyanis van tortasütő kategóriája is, ebben a kategóriában pedig immáron negyedszer vitte el az aranyat Varga Margitka tortája, a 4 arany után pedig automatikusan jár a nagymesteri fokozat. Természetes, hogy ez a nagy siker engem is érdekel, annál is inkább, mert itt az ősz, a tél, a karácsony, a könnyű, habos sütemények időszaka. Varga Margitkát most is a munkából raboltam el néhány percre, gyártotta a finomabbnál finomabb süteményeket. Leültünk egy teára, közben kóstolgattam a díjnyertes finomságokat, és beszélgettünk.

– Mikor kezdett el dolgozni?

– Körülbelül 40 évvel ezelőtt kezdtem dolgozni. Sütöttem tortákat, kalácsokat, és nagyon szeretem csinálni. Lakodalmakban voltam, 20 személytől mondjuk most már 500 személyre is vállaltam sütés-főzés levezetését. 1991-ben eljött hozzám Bányai Matild néni, és felkért, hogy készítsek kalácsot a kiállításra, Kishegyesre. Hát elvállaltam, sütöttem háromféle kalácsot, nyertem egy aranyérmet, egy ezüstöt, a harmadikkal viszont semmit nem nyertem. Az volt az első, akkor 1993-ban Temerinben volt a MIRK, akkor nyertem egy reformtortával és egy katarinával, mind a kettővel aranyérmet. Akkor utána ugye továbbra is folytattam a munkámat, sütöttem, mint előtte is, és akkor küldtem Moholra egy tortát, és első helyezést ért el ez az alkotásom is. Most megvan a négy aranyérem, van egy ezüstöm, és egy bronzom is.

– És a négy aranyérem után jön automatikusan a nagymesterei díj?

– Igen, igen az, és azt is megkaptam.

– Honnan jött a sütés és a tortakészítés, süteménykészítés szeretete?

– Ezt szeretni kell, mert aki ezt nem szereti, az nem is tudja csinálni. Én is folytatom, amit a régi sütőasszonyoktól tanultam meg, Magyar Ilona nénitől, Vicuska nénitől, Teca nénitől sokat átvettem, és én még ezeket formáltam másképpen, ahogy énnekem tetszik, vagy ahogy én szeretem, meg a vásárlók is ahogy kéri.

– Sokan elismernek, sőt hivatásos cukrászok elismerik azt, hogy a te kalácsaid a legjobbak!

– Igen, hát nem tudom, hogy az ízek miatt-e, de hallom, nagyon sokan dicsérnek, meg nagyon sok a munkánk is.

– Körülbelül hány recept van a fejében?

– Hát a fejemben 50 biztos van, meg hát könyvből is nézem, de nagyon-nagyon ritkán nyitom ki a könyvet, csak hogyha mondjuk már pár éve nem készítettem azt a fajta édességet.

– Egy ilyen jellegű versenyen, mint amilyen a MIRK, a bírálóbizottság mit néz?

– A bírálóbizottság nem a kinézetet és a díszítést nézi, hanem az ízt osztályozza. Amit én csináltam, az egy csokoládés torta volt, nagyon egyszerű, virág és más dísz nélkül küldtem el, és megnyertem az első helyet.

– Az pedig attól is függ, hogy milyen összetevőkből van?

– Igen, attól függ!

– Mit nem szabad tenni egy tortára?

– Egy alkalommal egy kiállításon volt egy gyönyörű Barbie torta, a tortán rajta volt a Barbie baba és annak volt haja, rögtön elvesztette az értékét, mivel a tortára nem kerülhet haj!

– És, hogy lehet elrontani egy tortát? Mondjuk egy csokoládétortának az ízét?

– El lehet rontani. A krémet nagyon jól meg kell főzni, mondjuk a tojást, mert tojásból főzzük a krémet. Fontos, hogy a krém ne legyen ikrás vagy cukros, arra is nagyon kell vigyázni, hogy ne legyen kristályos, simára kell főzni. Meg amennyi hozzávaló kell bele, azt bele kell tenni, elvenni nem lehet.

– Köszönöm szépen a riportot mamámnak, Varga Margitnak!

Tóth Klaudia, 7. osztály, Petar Kočić iskola, Temerin

Kedves Pajtások!

A héten levél érkezett a **szabadkai Október 10.** iskola harmadikosaitól, akik a téli szünetben történekről számoltak be, mintahogyan az **őbecsei Zdravko Gložanski** iskola tanulói is. A **csantavéri Hunyadi János** iskola felsősei többek között álhírek gyártásával foglalkoztak, ebből küldtek tekintélyes mennyiségű ízelítőt. Az **adai Cseh Károly** iskola hatodikosai és hetedikesei az első bizonyítványuk történetének ecsetelésétől kezdődően az önelemzésen át, a házi kedvenc leírásáig változatos témákat vetettek papírra. Az **őbecsei Petőfi Sándor** iskola 4. b osztálya mesetörténet írásával próbálkozott. Változatos, színvonalas munkákat küldtek Juhász voltam, Mátyás király bőrébe bújtam, Királykisasszonyként ravaszkodtam cím alatt. Mindezekből a munkákból a jövő héten már olvashattok!

Várjuk munkáitokat továbbra is.

Nagy Magdolna

Az én táskám

Az én táskám neve Tacsó. Rózsaszínű az egész teste, és virágok borítják.

Szereti, ha simogatják, és ha finomságokat rakunk a hasába. Nem szereti, ha ledobják, vagy ha tapossák, és a rossz ellenőrzőket inkább kiköp-né, de nem lehet. Szeret heverészni, vagyis lustálkodni. Már jó ideje nem fürdött. Szeret tévét nézni, és azt is, ha nem zavarják, miközben alszik. Őt mindig az ágyra teszem le, vagy a székre az ebédlőben. Utálja azokat az embereket, akik rátaposnak. Szeret utazni a kosárban, ami a bicikli hátulján van. Imádná, ha elvinném őt valahová, vagy ha kirándulni indulnék vele, de még nem mentünk sehova sem. Kedves, igaz néha szétszórt, megmogorva, de azért elviselem.

Az én táskám nagyon jó barát, és megbízható.

Doszkocs Szandra, 6. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Kamaszkor

Egy évvel ezelőtt vettem észre, hogy megváltoztam.

Ez a változás abban nyilvánult meg, hogy sokat nőttem, megváltozott a viselkedésem, a testem, és talán kicsit a hangom is. Sokszor kimondok olyan szavakat, amiket nem kellene, de utólag ezt megbánom. Több konfliktusom van a szüleimmel, lázadóbb vagyok. Kezdett pattanásos lenni az arcom, és a fiúk iránti érdeklődésem is megnőtt. Mostanában egyre többet megyek el otthonról a barátaimmal. A barátnőimmel szoktuk sminkelni egymást, és egy kicsit próbálunk csinosabban öltözködni. Szeretnék anyukámra hasonlítani, és szeretnék anyukám mellett felnőni. Sportolni szeretnék lenni, minél jobb eredményeket elérni a sportban.

Vannak jó dolgok a kamaszkorban, amelyek tetszenek, de vannak rossz dolgok is. Remélem, hamarosan felnövök és megváltozok.

Budai Barbara, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Meseillusztráció – Kuti Lili, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az újvidéki gyerek egy napja

Megint csak egy új hét következik. Az újvidéki gyerek hétfőn reggel kiugrik az ágyból, mert csörög az óra, iskolába kell mennie.

Hét óra van. Megmosdik, megtörölközik, és gyorsan fel is öltözik. Megfésüli göndör, barna haját, és összeköti egy tarka hajszalaggal. Egy nyakláncot is a nyaka köré tesz, hadd legyen szép. Az anyja közben az uzsonnáját készíti, de már sietni kell, mert az újvidéki gyerek elkésik az iskolából. Pontban fél nyolckor belép az iskola kapuján. Az osztálya vidáman fogadja. Beszélgetnek, játszadoznak a szünetben, de jön a tanárnő, készül az osztály, mindenki egyenként bemegy a tanterembe. Leülnek. A tanárnő dolgozatírást jelent be. Az újvidéki gyerek előveszi a töltőtollát. Mindenki ír. Csönd van. A tanárnő észreveszi, hogy valaki csámcsog a hátsó sorban. Dávid rágózik. A tanárnő rászól, hogy dobja ki. Dávid ellenkezik. Erre nagyon felháborodik mindenki. A tanárnő még egyszer rászól, Dávid lassan kihúzza a szájából, de olyan ügyetlenül, hogy belerepül az előtte ülő lánynak a hajába. Erre akkora hahota tör ki az osztályból, hogy a folyosó végén is hallani lehet.

A dolgozat el is marad, köszönhetően Dávidnak. Az osztály hálás, de hogy Dávid kapott-e büntetést, azt senki sem tudja.

Kálóczi Amália, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Édesapám

Az én apukámat Rózsa Zoltánnak hívják. Magas testalkatú, zöld szeme van és barna haja. Szeret napszemüveget hordani, mert ha nincs rajta, fáj a feje.

Kedves, de egyben szigorú is tud lenni. Szokott segíteni a házi feladat kidolgozásában. Érthetően elmagyarázza. Szeret síelni, hógolyózni és szánkózni velünk, gyerekekkel. Jó, ha velünk van, mert meg tud minket nevetetni. Szereti, ha sokan veszik körül, mégsem akar a középpontban lenni.

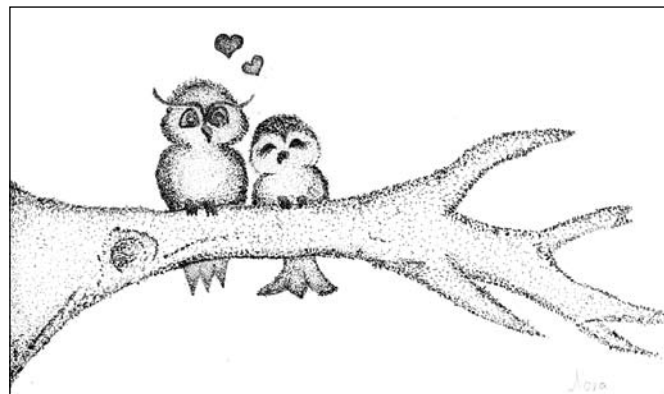
Nagyon szeretem őt, és ő is engem, a testvéreimet és anyukámat is.

Rózsa Evelin, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Pizzasütés

Szombaton délelőtt elterveztem édesanyámmal, hogy pizzát fogunk sütni. Anya elment a boltba, én pedig izgatottan vártam, hogy hazaérjen. Amikor megérkezett, a nagy tálat vettünk, elő és én adogattam a hozzávalókat, anya pedig dagasztotta a tésztát. Amíg félretettük kelni, megfőztük a kukoricát. Amikor a tészta megkelt, félbe vágtuk, kinyújtottuk, és két tepsibe fektettük. Először a tésztát megkentük tejjel, majd oregánót szórtunk rá, ráraktuk a pizza sonkát, rá a főtt kukoricát, és legvégül megszórtuk jó sok sajttal, majd beraktuk a sütőbe. Amikor elkészült, egy nagy tálcára tettük a szeleteket, és mi is asztalhoz ültünk. A tészta kívül ropogós, belül omlós volt, a sok sajttól csak úgy nyúlt, és a finom kukorica rajta egyszerűen isteni volt. Szerintem nagyon jól sikerült, mert mindenki dicsérte. Remélem, a következő szombaton is valami finomat főzhetek az édesanyámmal.

Angyal Emese, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Pointillizmus – Bábi Nóra, 8. osztály, Ivo Andrić iskola, Budiszava

Parázsló szerelem

Anya ma vett nekem egy füzetet, hogy naplóként használjam, de szerintem ez hülyeség. Nem kellene ennyi kamaszkezelő könyvet olvasnia.

Ráadásul fiú vagyok! A fiúk mióta vezetnek naplót? Ez olyan csajos dolog, nem? Reggel, amikor felkeltem, a hajam eléggé kócosan állt, de mivel nem találtam a fésűmet, (nem is tudom, hogy van-e egyáltalán) hagytam az egészet a fenébe. Amikor megérkeztem az iskolába, mindenki azt mondta, nagyon jól áll nekem ez a „most keltem fel” hajstílus. Matematikaóra előtt épp a házi feladatokat írtam, amikor hangos csattanásra lettem figyelmes. A Lány az osztályomból elesett a folyosón. A könyvei szárnyaltak, mint a madarak. (Hmm, kicsoda költői lélek vagyok!) Odapattantam hozzá, és felsegítettem. A szívem hevesen dobogott, ahogy a hatalmas, kék szeméit rám szegezte, és hosszú, barna haja a karomat csiklandozta.

– Jól vagy? – kérdeztem tőle, de a szemem nem tudtam róla levenni. Percekig nem válaszolt. Vajon mi járt a fejében?

– Persze – válaszolta megszeppenve, majd elkezdte összeszededegetni szétrepült könyveit, füzeteket.

„Ő a legokosabb lány az osztályban. Kizárt, hogy velem szóba álljon.” Amíg ilyen dolgokon gondolkodtam, észre sem vettem, hogy elsomfordál mellőlem.

– Várj! – kiáltottam utána, magam sem tudva, mit teszek. – Ma van Halloween, és arra gondoltam... arra gondoltam, hogy ha nincs semmi programod mára, esetleg eljöhetnél hozzám, és megnézhetnénk egy horrorfilmet.

Vártam Tőle a lekicsinylő vagy megalázó választ, de helyette ezt mondta:

– Viszek pattogatott kukoricát – mondta, miközben rám mosolygott, majd elfutott. Ez teljesen lesokkolt, egész nap nem mertem hozzá szólni. Így esett, hogy a Lány, aki már 9. óta tetszik, eljön ma hozzám horrorra nézni.

Legfőbb ideje, hogy megkeressem a fésűmet.

2015.10.31.

Kedves Naplóm!

Ez életem legjobb napja! Hogy miért? Mert a fiú, akibe első pillantásra beleszerettem, elhívott magához. Ma este. Oké, oké csak szép sorjában.

Ma reggel holtfáradt voltam, ráadásul eltört a szemceruzám hegye, és nem tudtam meghegyezni, mert ebben a házban nincs egy rohadt hegyező sem! Plusz a hajam is úgy állt, mint egy szénaboglya, hiába fésülgettem fél óráig. Ilyen durcás hangulatban értem be az iskolába, ahol szerencsére a legjobb barátnőim hamar felvidítottak. Aztán matematikaóra előtt bekövetkezett a katasztrófa. Nyugodtan sétáltam a huszonhetes terem felé, amikor megbotlottam a saját lábamban! Most komolyan. Szerintem direkt égetem magam. Épp tápáskodtam felfelé, amikor egy izmos kar felrántott a földről. És Ő állt ott teljes életnagyságában. A Fiú, aki 9. eleje óta tetszik. Felsegített, majd megkérdezte, hogy jól vagyok-e? Válaszoltam, hogy „persze”, odadobtam egy „kösz”-t, de sajnós, beleveszttem éjsötét, barna szemébe. Mikor észrevettem, hogy már megint hülyét csinálok magamból, gyorsan elsétáltam, de utánam kiáltott:

– Várj!

„Na még csak ez hiányzott nekem” – gondoltam. Azt hittem, hogy valami rosszat fog mondani, vagy beszól valamit, de nem ez történt, hanem elhívott magához. Ő. A Fiú, akit mindig is szerettem. Egy értelmetlen dolog jutott az eszembe. A pattogatott kukorica. Ezért bevágtam, hogy viszek, de mikor rájöttem, hogy mekkora hülyeséget mondtam, szégyenemben inkább elfutottam. Egész nap rá sem mertem nézni. Most írt egy üzenetet, hogy 7-re értem jön. Nagyon izgulok. Remélem, ez nem csak valami szívatás, mert soha többet nem kapja el a matek-házimat.

Legfőbb ideje, hogy keressék egy hegyezőt, és vegyek pattogatott kukoricát.

Dudás Kata, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Góban is győz a gép

Asakk után a gót is elveszik tőlünk a gépek: a Google DeepMind AI góban legyőzte a játék európai bajnokát.

Ha valaki esetleg nem tudná, a go egy régi kínai társasjáték, amelyben fekete és fehér köveket kell egy 19x19 mezős pálya rácspontjaira lerakni úgy, hogy velük bekerítsük az ellenfél csoportjait és a pálya több mint felét ellenőrzésünk alá vonjuk. A játék szabályzata persze ennél lényegesen bonyolultabb (a teljesen körbekerített, úgynevezett halott köveket például leveszik a tábláról), a játékmenet pedig a sakknál sokkal szerteágazóbb lehetőségeket kínál, így gyakorlatilag lehetetlen, hogy egy nagyon gyors számítógép előre lemodellezze a lehetséges lépéseket, egyszerűen erőből nyerjen meg egy meccset. Ezen különbség okán mindeddig nem készült olyan program vagy gép, amely képes lett volna megverni egy embert góban, miközben a sakk esetében már húsz éve előtűnk járnak. (Geeks.hu)

Lájk helyett szeretem, vicces, szuper...

Atetszik mellé hat új gomb érkezik a Facebookon. Talán heteken belül világszerte elérhetővé válnak az új gombok – írja az ite.hu.

A Facebook az elmúlt hónapokban több országban is tesztelte az új tetszik gombokat, amelyek a Facebook Reakciók elnevezést kapta. A love, a haha, a yay, a wow, a sad és az angry, amiket magyarrá a szeretem, a vicces, a szuper, a hüha, a szomorú és a mérges nevekre lehetne fordítani, ugyanakkor nem voltak globálisan sikeresek.

Az új gombok nem lesznek azonnal láthatóak a Facebookon, hanem az egeret a Tetszik gomb fölé navigálva válnak elérhetővé. Bár pontos dátumot a szóvivő nem mondott, várhatóan heteken belül mindenhol elérhetőek lesznek az új gombok.

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

Kik a legnagyobb kiberbűnözők?

Meglepő eredménnyel zárult egy felmérés, melynek során arra keresték a választ, hogy kik a felelősek a legtöbb online üzemszavarért és áramszünetért az amerikai kontinens északi felében. Gyakran kerülnek szóba a kibertámadások, amelyekért egyes csoportok vagy államok a felelősek, azonban az elkövetőket gyakran teljesen máshol kell keresni. Kimutatták, hogy a legtöbb internetes üzemszavarért és áramszünetért nem a kiberbűnözők vagy a terroristák okolhatók, hanem bizonyos állatfajok.

A platform eddig több száz esetet dokumentált, ezek alapján a károkozók között az első helyen egyértelműen a mókások vannak, amelyek megrágnak a kábeleket, és összesen 623 esetben voltak felelősek az üzemszavarokért. A lista második helyére a madarak kerültek (214 eset), a harmadikra pedig a mosómedvék (52 eset). A kigyók (47 eset) lettek a negyedik, a patkányok (25) az ötödik, a hódok (9 eset) pedig a hatodik. (Sg.hu)

Repülni virtuális világban?

Akonditermek sztárja lehet, és új szintre emelheti a fitneszedzéseket egy virtuális, mégis valóságos berendezés. Az Icaros nevű megoldás lehetővé teszi, hogy a felhasználó virtuálisan repüljön, miközben a testét is edzi. A virtuális valóság fitneszkészülék fémből készült, és már öt perc használat elegendő ahhoz, hogy az emberek fáradtan kászálódjanak le róla, de aki gyakorlott, annál ez az idő akár 30 perc is lehet.

A rendszert a 28 éves Johannes Scholl és a 48 éves Michael Schmidt tervezte. Az ötletet Scholl diplomamunkája adta, ő ugyanis egy olyan eszközt akart megalkotni, amellyel különböző izomcsoportokat lehet edzeni, de ugyanakkor kikapcsolódni is lehet, mert virtuális világokon lehet átrepülni a segítségével. (Sg.hu)

Jégfogyatkozás

Földünkön a jelek szerint az Északi-sarkvidéket érinti leginkább a klímaváltozás. A régió talaja fölenged, a táj zöldül, az erdőhatár egyre északabbra tolódik, a bozót és a fű lassan benyomul a tundrára, sok helyütt rohamosan csökken a jegesmedvék, rozmárok, rénszarvasok egyedszáma.

Az Egyesült Államok Óceán- és Légkörkutató Intézetének (NOAA) munkatársa, James Overland oceanográfus szerint „az Északi-sarkvidék indikátorként bizonyítja a klímaváltozás tényét”. A műholdas felmérések kezdetei, vagyis 1979 óta az Északi-sarkvidék jegének több mint a fele elenyészett, a jégtakaró kiterjedése és vastagsága is jócskán csökkent. A fagyott terület nyár végi (szeptemberbe álló) évi minimuma 2012-ben már csupán fele volt az 1980-as és 1990-es évek átlagának. A téli jég legnagyobb (általában márciusban mérhető) vastagsága is csökken, habár lassabban, de ma már így is csak fele a hajdaninak. Ahol valaha évekig megmaradt a 3-4 méter vastag jégpáncél, ma sokfelé egy évig sem tart ki, ráadásul vékonyabb is, ezért kevesebb fényt ver vissza a jégtakaró. A tengeri jég kiterjedése mindig is ingadozott valamelyest, ám mostanában, a civilizációnk kibocsátotta üvegházhatású gázok miatt, már egyre gyorsabban fogyatkozik, mondják a szakemberek. „Régen a vastag tengeri jég volt a Föld hidegraktára, de most már egészen más a helyzet”. (Ng.hu)

Fotó: Nick Cobbing

Kíváncsi pulyka utazott az utasok között a repülön

Igencsak meglepődött az az utas, aki a Delta Airlines egyik amerikai járatán észrevette, hogy egy kíváncsi pulyka bámul rá az egyik ülésről. A gépen lévőkhöz köztöbben is lefénnyképezték a méretes pulykát, amelyet terápiás állatként vitt fel magával a repülőre az egyik utas. Később egyébként kiderült, hogy a pulyka már többször is utazott repülön, így számára nem volt szokatlan a helyzet, nem úgy, mint a többi utasnak. Több légitársaság is megengedi, hogy az arra igényt tartó utasok felvigyenek magukkal a repülőgépekre terápiás célú vagy segítő állatot, amelyek lelki támaszt nyújtanak nekik. Azt, hogy melyik állat minősül annak, mindig a repülőgép személyzetének kell eldöntenie.

A kockás sikló az év hullője

A kockás siklót választotta az idei év hullőjének a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) kételtű- és hullővédelmi szakosztálya.

Az egyesület közleménye szerint kevésbé közismert, hogy a Kárpát-medencében két vízisiklófaj él, amelyek közül a kockás sikló (*Natrix tessellata*) az, amelyik jobban kötődik a vízhez. A Balatonon például gyakrabban lehet vele találkozni, mint közeli rokonával, a vízisiklóval (*Natrix natrix*), hiszen előszeretettel húzódik meg csónakokban, vitorlás hajókon, bukkan fel zsúfolt strandokon, vagy keres magának menedéket nyaralóépületekben. A vizek természeti állapotának romlása, a folyó- és tópartok átalakítása, kiépítése azonban komolyan veszélyezteti ennek a fajnak a fennmaradását, ezért többek között ismeretterjesztő előadásokkal, családi programokkal és kirándulásokkal kívánják a szakemberek szélesebb körben megismertetni és megszerettetni ezt a különös kígyófajt. (MTI)

Téli idill

Szén- és kékcinegék a Mecsekben, Pécs közelében 2016 januárjában
Fotó: Sóki Tamás/MTI

Hüvelyes növények éve

A lenézett lencsék, elfelejtett babok és mellőzött borsók érdekében lépett az ENSZ, így 2016-ban különleges figyelem irányul a hüvelyesekre. A hüvelyes növények nemzetközi évének szlogenje: „Tápláló magvak a fenntartható jövőért”. A kezdeményezéssel fel akarják hívni a figyelmet ezen termények számtalan előnyére, és támogatni szeretnék a gazdákat és a kereskedőket. A hüvelyes termésű növények kedvező árúak és jó ízük mellett magas fehérje- és mikrotápanyag-tartalmukkal hozzájárulnak az egészséges életmódhoz.

A Föld mezőgazdasági területének háromnegyede ma már a növekvő állatállományt szolgálja, és a gabonatermés egyharmadával a haszonállatokat etetjük. A haszonállatok száma kétszer annyi volt az elmúlt 40 évben, mint a népesség. A tovább szaporodó népesség táplálására azonban félt, hogy nem lesz elegendő termőföld.

Kilenc ember, kilenc szarvas

Volt egyszer egy város, de az akkora volt, de még az akkoránál is akkorább, hogy kilenc ház is elfért benne. Pedig mind a kilenc háznak fala volt, kapuja is, ablaka is, teteje is, a tetején kémény, a kéménynek füstje, füstje is olyan, hogy fele nem lefele, hanem fölfele szállt, fölfele se csak úgy egyenesen, hanem kiszekusán, s éppen kilenc ember lakott, eggyel se több, se kevesebb, abban a kilenc házban.

Hát, annak a kilenc embernek olyan jó dolga volt, egyikük se tudta, milyen az, ha rossz dolga van valakinek. Sült kolbászuk annyi, hogy a világ derekára tekerhették volna, de nem tekerték, megették inkább, el is fogyott volna, ha nem olyan hosszú, amilyen hosszú éppen volt, így hát el se fogyott soha. Kenyerük meg olyan, hogy meg se kellett sütni, kenyér volt az csak úgy magától, sületlen is pirosra sült, persze csak a héja, mert a bele fehér volt, de ha úgy kívánták, barna, sose száradt, sose morzsált, egy szem morzsa, ugye nem sok, annyi sem maradt sohasem a kilenc ember asztalán. A boruk meg olyan, de még a vizük is, ha teletöltötték a poharukat, ha csurig is, mind egy kortyig kiihatták abból a pohárból. Történt mégis, ahogy mondom: a kilenc ember közül az egyik, de nem a második, nem a harmadik, nem a negyedik, nem az ötödik, nem a hatodik, nem a hetedik, nem a nyolcadik, de nem is a kilencedik, hanem az első, gondolt egyet, s elment világot látni. Olyan korán kelt, előbb, mint a nap, előbb, mint a kakas torkában a kukurikú, ilyen korán indult világot látni, hogy estére visszatérjen. Ő se tudta, a többi nyolc se, hogy mekkora a világ, de azt bizony észrevették, hogy amelyik ember reggel elment, még estére sem tért vissza. Ezért aztán másnap, a napkeltét se várva, de még a kakas torkában a kukurikút se, így szólott a másik ember, a kilenc közül a második: „Elindulok én is egy embert keresni, holnap együtt jövünk vissza!”

De nem jött sem az első, sem a második ember, mi mást tehetett a harmadik, ő is elindult; ő már nem egy embert, hanem kettőt keresni. Mikor aztán a három ember se külön-külön, sem együtt nem jött vissza, keresni őket útra kelt a negyedik,

aztán az ötödik
és azután a hatodik,
aztán meg a hetedik,
még aztán a nyolcadik,
végül a kilencedik.

Akkor pedig olyan kihalt lett a város, olyan üres a kilenc ház, mintha ott se lett volna. De minek is lett volna, ha már senki se lakta,

minek akkor a fal,
minek a kapu,
minek az ablak,
minek a kémény,
minek a füst?

Mi történt hát akkor? Történt, ahogy mondom: a kilenc ház, de mind a kilenc egyszerre, kilenc erdővé változott. A kilenc erdőnek annyi fája, az se tudná megszámolni, aki számolni tud, mégis mind a kilenc erdőt, azzal a sok fával, kilenc szarvas lakja. De ők ott is maradnak, amíg élnek, egyikük sem indul világot látni, se külön-külön, sem együtt. Bolondok is volnának világgá menni, amikor olyan jó dolguk van, egyikük sem tudja, milyen az, ha rossz dolga van valakinek.

Bolond volnék én is, ha megmondanám, pedig tudom, hol van az a kilenc erdő, amelyikben a kilenc szarvas lakik. Mert ha megmondanám valakinek,

az a valaki megmondaná másik valakinek,
az a másik valaki talán éppen a vadásznak,
a vadásznak pedig puskája van,
a puskában golyó,
a golyóban a szarvas halála,
azért nem mondom meg, senkinek én, soha.

Zelk Zoltán

Sirbik Attila

St. Euphemia

(Részlet)

Három éve, hogy kitört a háború. Akkor azt sem tudtuk, mi történik. Néhány nappal később hallottuk a rádióban, hogy Szlovénia nem akar többé Jugoszlávia része lenni, mi meg nem akartunk otthon lenni, úgyhogy a határővezetben tébláboltunk, ahol óriási kocsisor alakult ki azon a nyáron, rengeteg volt a külföldi, főleg a német, mind a horvát tengerpartról húzták a belüket gyors ütemben haza, be volt szarva mindenki, legalábbis így utólag biztos vagyok benne, akkor erről sem volt fogalmunk, meg arról sem, hogy mi ez a nagy tömeg, hosszan kígyózó kocsisor a határátkelőtől szinte Szabadka központjáiig, végig a halasi úton, Karađorđe szerb király útján. Kibicikliztem a Kishuszárhoz, van termoszdó, van otthon kettő is, még az oroszok hagyták itt Józsi bácsinál, ja, ő is oroszozott, mint a faterék is, hát annyi szart, amit azok itt hagytak, ennek a termosznak is már repedt a teteje, de csak ez van, ezt vittük mindig Rovinjba. Tényleg, hogy-hogy az idén nem mentek Rovinjba, nincs pénz vagy mit tudom én, nem értettem semmit abból, amit otthon beszéltek, kávé kéne főzni, ezek a németek itt éjszakáznak, már napok óta ekkora a sor, főzzünk kávé, hozd a termoszt, én szerzek plasztik poharakat, a kicsit egy, a nagyot két márkáért fogjuk árulni, olyan idegesek voltak a németek, azt hittük, azért, mert éjszaka nem tudnak aludni meg a mi kávéntól pörögnek be ennyire, de utólag most már tudom, hogy attól féltek, utoléri őket egy golyó a határ innenső oldalán, vagy lezárják az átkelőket, aztán szevasz.

Azt mondja apám, hozzak le cukrot meg lisztet a padlásról, nem tudom, hol van, majd megtalálod, nem jártam még a padláson, épp itt

az ideje, menj előre, mutasd meg a gyerekeknek, hogy ez semmit sem tud magától megcsinálni, mit lélegzel ekkorákat, nem lélegzek, hát hallom, dehogynem lélegzel, csak az lélegzik ekkorákat, aki be van szarva, tán be vagy szarva feljönni a létrán, nem vagyok beszarva. Az állkapcsom görcsöl, visszafajtom a lélegzetem, hogy kerülök ide, minek vagyunk itt, miért nem vagyunk Rovinjban, ott nincs padlás, ott nem kell cukorért meg lisztért menni a padlásra, ott hal van ebédre mindennap, a halszag bebújt a bőrünk alá, a lavórban nem tudom lemosni magamról a halszagot, mindennap olcsó húsú makrélá meg szardínia, mindennap bő olajban kisütött, pirospaprikás lisztbe forgatott hal, itt meg csak nagy ritkán a tejpiacról hazahozott élő ponty vagy harcsa a kádban, a harcsát jobban szeretem a bajusza miatt, este utálok a kádban fürödni, úgy érzem, a seggem lukába is behatol a halszag.

Anyuka, küldjön pénzt, maradni szeretnék még két hetet, valahogy kiszorítjuk, ha kell gyümölcsön élünk egész nap, de tudja, milyen a gyerek, már a hal is a könyökén jön ki, mindennap pirospaprikás lisztbe forgatott szardíniát vagy makrelát sütök ki bő olajban, az a legolcsóbb a halpiacon, legalább friss, hajnali fogás, halszagú az egész lakás, a szomszéd a múltkor lekiabált a másodikról, elfelejtettem szólni neki, hogy szedje be a friss mosást, küldjön pénzt, anyuka, legalább a szardíniát meg tudjuk venni. Otthon mi a helyzet, itt olyasmiket beszélnek, hogy háború lesz, el sem tudom képzelni, remélem, anyuka jól van, hétfőn bemegyek a Jugobankba, remélem, addig megérkezik a pénz, a gyerek csókolja. Nem tudom, Sanyi hol van, állandóan eltűnedezik, állandóan a nudistákhoz megy napozni, a tengerbe be nem jönne egy istenért sem, a gyereket meg hogy vigyem oda, egész nap nem is látjuk, valami bántja, vagy csak egyedül akar lenni, én nem tudom, próbáltam a gyerekből

kiszedni, mit mondott neki, de nem mond egy szót sem, csak vonogatja a vállát, látom rajta, hogy valamit eltitkol előlem, talán Sanyit kéne kérdezni, de én már nem merek ilyesmi miatt szólni hozzá, anyuka sem tudja, mi van vele, mi van Sanyival, mi lehet vele.

Egész birodalom van itt fent, de akkora a por, hogy hatalmas fikadarabokat szedegetek ki az orromból mindig, miután lemegyek, nem emlékszem tisztán a galambokra, amelyeket apám itt tartott a padláson, nem vagyok biztos az emlékeimben, csak elképzelem-e a postagalambokat a ketrecekben meg ücsörögni a gerendákon, vagy tényleg láttam őket, és akkor nem is először jöttem föl a padlásra, hanem apám felhozott már régebben is, megmutogatta a galambjait, emlékszem a galambtojásokra meg a töltött galambokra vasárnaponként, az a rengeteg apró csont, az nem játék, az a kutyáé, menj a szobába, játssz ott, vagy menj ki az udvarra, van elég dolog, én a padlásra akarok menni, a padláson figyelni a galambokat, már rég nincsenek galambok. Rovinjban, a St. Euphemia tornyában van csak annyi nyugodt galamb, mint amennyi itt a padláson volt régen, még jóval a háború előtt, megyünk fel a toronyba, csak anyám nem jön velünk, nem tud napirendre térni a korhadt falépcső látványa felett, én megyek, mert menni akarok, de iszonyatosan remeg a térdem, be vagy szarva most is, mi, mint otthon, amikor először mentél cukorért meg lisztért, nem, nem vagyok beszarva, szédülök, le fogok esni, hiányoznak a lépcsőfokok, nem tudok feljutni, le fogok szédülni, miért nem fogsz meg és segítesz feljutni, így is fel fogsz jutni, te beszari.

Kedves Olvasó Tanulók!

Sirbik Attila (1978) *St. Euphemia* című regénye 2015-ben jelent meg a Forum és a Magvető Kiadó gondozásában. Egy, a legújabb délszláv háborúk kezdetekor kamasz elbeszélő felnőtté válásának küzdelmes útját beszél el, mutatja be – rendkívül szuggesztív, az élnyelvi megnyilatkozások mentén alakuló, kifejezetten a beszédbeli fordulatokat követő és interpretáló elbeszélés által. A múlt század kilencvenes éveire eső kamaszkor számos lelki és fizikai megpróbáltatást jelent: a normális és működőképes család széthullásától, az anyagi ellehetetlenülésen át a háborús örületben mindennapossá váló erőszakos eseményekig.

Ezeknek kavalkádjában próbál az én-elbeszélő közösségi menedékeket (vallásos gyülekezetek, utcai bandák, évfolyamtársak és barátok körében) találni, a zűrzavaros világban jól boldogulni úgy, hogy mégse kelljen feladni identitását és rossz döntések által végérvényesen megpecsételni önnön sorsát – mint barátai közül Jenki, aki önként jelentkezik katonának, és az átélt megpróbáltatások hatására teljesen összeomlik.

Keressétek a (még létező?) könyvesboltokban és az internetes könyves felületeken ezt a kiadványt!

Bence Erika

Bálint- vagy Valentin-nap?

A Bálint-nap, vagy ahogyan amerikanizált formában használjuk, a Valentin-nap eredete rendkívül bizonytalan, akárcsak azok a keresztény ünnepek, amelyek valamilyen római kori rítushoz kapcsolódnak. Bárhogya is, a Valentin-nap ma azt jelenti, hogy a szerelmesek megajándékozzák egymást, kivéve például Finnországot, ahol ezen a napon inkább a barátok üdvözlik egymást levelezőlapokon.

Bár a Bálint-nap hagyománya egyre jobban hódít a világban, a legnagyobb kultusza változatlanul az angolszász területeken van, ahol Valentint a szerelmesek védőszentjévé kiáltották ki.

Dél-Koreában és Japánban például nem a hölgyek kapnak ajándékot és virágot a férfaitól, hanem ők ajándékozzák meg a férfiakat. Kínában nem február 14-én tartják a Valentin-napot, hanem az általuk használt holdnaptár hetedik hónapjának hetedik napján. Itáliában a szerelmesek napjának előestéjén Terni városába seregenek az ifjú szerelmesek, hogy a város bazilikájában, San Valentino sírjánál jelentsék be jegyességüket.

Az ünnepségek, ajándékozás mellett e naphoz természeti megfigyelések, időjárási regulák,

Általában csónakformájú, kb. 20 cm hosszú eszköz a képen látható vetélő, amellyel szövésnél a keresztfonalat a láncfonalak közé bevetik. Illusztrációnkon egy 1883-ból származó kalotaszegi vetélő látható, amely szerelmi ajándéknak készült Bálint-napra

termés- és termékenységszólások is kötődnek. Régóta ismert, hogy február közepétől kezdenek a madarak párosodni, utódokról gondoskodni, s azt is megfigyelték, hogy ilyenkor raknak fészket a verebek. Sokfelé él az a népi hiedelem, hogy ha ezen a napon hideg, száraz az idő, akkor jó termésre lehet számítani. Az angol népi regula szerint Szent Valentin napján már közel van a tavasz, és ekkorra a babnak már a földben kell lennie. Emellett – mint a jeles napok többsége – házasságjósálatok és a szerelmi varázslatok tartására is alkalmas ez a nap.

A szerelem színe

A nap színe kimondatlanul is a piros. A piros feltűnő szín, ezért lettek pirosak a stoptáblák és a tűzoltó felszerelések is. A piros szín növeli a bátorságot, ezért található meg sok nemzeti lobogón. A piros arc és a piros alma egészséget és jókedvet sugároz. A piros szín pedig erőt, hatalmat, kreativitást, szenvedélyt jelképez. A tűz, a vér, a harc és a szerelem színe is ugyanakkor.

Mit tudunk még a piros színről?

A piros általában élénk, telített vörös, a rótt ezzel szemben inkább sötétebb, barnásabb árnyalatú, bordó. A telítetlen vörös a rózsaszín. Az

enyhén kék felé hajló vörös a bíbor, a sárgával kevert a narancsvörös. A vörös szót eredetileg arra használták, ami vértől volt piros, tehát véres. Csak később változott jelentése a maira, a piros szinonimájára.

Ugyanakkor a piros általában szelíd és kedves összefüggésekben szerepel. A piros labda ritkán vörös, a magyar zászló mindig piros-fehér-zöld, soha nem mondaná egy magyar ember vörös-fehér-zöldnek. A húsvéti tojás is piros, még ha színe mélyvörös is.

A pokol, ördög, sárkány, démon, haj, köröm is vörös. „Vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy se jó!” – tarja a magyar szólás.

A vörös szín jelentése különböző kultúrákban

Nyugati világban (Európa, Észak-Amerika): veszély, szerelem, szenvedély, izgalom, áldozat, megállás, karácsony (zölddel párosítva)

Kelta: halál

Oroszország: kommunizmus

Kelet (Ázsia): boldogság (fehérrel párosítva), menyegző

Kína: ünnepség, jó szerencse, hosszú élet

India: tisztaság

Japán: élet

Mexikó: vallás (fehérrel)

Afrika: gazdagság, vitalitás, agresszivitás

Elefántcsontpart és Dél-Afrika: gyász

Egyiptom: szerencse

Irán: jó szerencse

Ausztrália (öslakosság): föld

Új-Zéland: nemesség, istenség

Tudod-e?

A Bálint közhírként is szerepel a népnyelvben. Több tájegységben egy édesvízi halat *bálinthalnak* hívnak. Ismert a keszegek között a *bálintkeszeg* is. Ezeket a halakat természetesen a *bálinthálóval* fogják ki. A Dunántúl egyes vidékein az alma egyik fajtáját *bálintalmaként* emlegetik.

Híres Bálintok

A Bálint család- és utónév is lehet a magyar nyelvben. Jelentése: erős, egészséges. A nevet már az Árpád-korban ismerték. Nem tartozott a gyakori, divatos nevek közé, bár voltak időszakok (XV–XVI. század), amikor több kisfiút kereszteltek Bálintnak. A XX. század végén azonban újra népszerűvé vált, ma is a legkedveltebbek közé tartozik. Híres Bálintok:

Bakfark Bálint erdélyi zeneszerző, lantművész a reneszánsz korban (metszet)

Balassi Bálint, a magyar nyelvű irodalom első nagy alakja (ez az egyik leghíresebb róla készült festmény)

Török Bálint az Egri csillagokból ismert magyar nemes, nándorfehérvári (a mai Belgrád) bán (emlékoszlopa Enyingen)

Triérészek, a fából készült hajófalak, amelyek megvédték Görögországot

Az ókori görög világ életének jelentős része a tengeren zajlott. Az Égei-tengerben rengeteg sziget került görög fennhatóság alá. A vízen zajlott a kereskedelem, az utazás, a háborúzás, így a hajók jelentős szerepet kaptak a görög-perzsa háborúban is. A döntő ütközetet éppen a szalamiszi tengeri csata jelentette.

Az athéniaiak, mint a tengerek urai, az egész térséget ellenőrzésük alatt tartották. Felügyelték a kereskedelmet, őrizték a partokat. A legismertebb görög hadihajó a triérés volt. Ezek háromsoros evezős hadihajók voltak. Már Hérodotosznál is találunk jegyzeteket ilyen hajókról az ókori Egyiptomban. Gyorsak voltak és kimondottan mozgékonyak, kitűnően irányíthatók. Kedvező időjárás esetén egy nap alatt akár 100 km távolságot is képesek voltak megtenni. A hajók, a maiaktól eltérően, az ókorban fából készültek, de ettől még semmivel sem voltak kevésbé veszélyesek és ijesztőek, sőt gyakran ki is festették őket, hogy még félelmetesebbek legyenek. A mintegy 40 méter hosszú és 6 méter széles triérést 170 evezős hajtotta, akik három sorban voltak elhelyezve. Általában az evezők rabok voltak. Fontos volt a sok evező ütemes egyhangú ritmusa, ezért az időzítést egy dudás vagy dobos tiszt diktálta. Ezt a jelenetet egyébként gyönyörűen bemutatja a világhírű, sokáig a legtöbb Oscar-díjjal büszkélkedő film, a Ben-Hur.

Ami a fegyverzetet illeti, ezeken a gályákon nem voltak hajítógépek. A harcot a fedélzeten lévő katonák vívták, dárdákkal, íjakkal, esetleg az ellenfél hajójára átgörgetve folytatódott a kard- és kézitusa. A katonák száma nem haladta meg a harmincat gályánként. Ami azonban a legjellemzőbb haditaktikája és egyben a legveszélyesebb fegyvere is volt a triérésnek, az az ügyes manőver, amellyel az ellenfél hajóját oldalról közelítette meg. A triérés eleje hosszú, megerősített „szarvban” végződött gerenda volt, amely fémlel, rendszerint bronzal volt burkolva. Ez a romboló fegyver a víz felszíne alatt úszott. Ha elég erős volt a lendület, a hajó nagy sebességgel az ellenség oldalának ütközve megsérthette, esetenként kettétörhette azt, így süllyesztette el. Mindemellett, ha a hajó túl is élte az ütközést, a katonák nagy része a tengerbe esett, ahol már

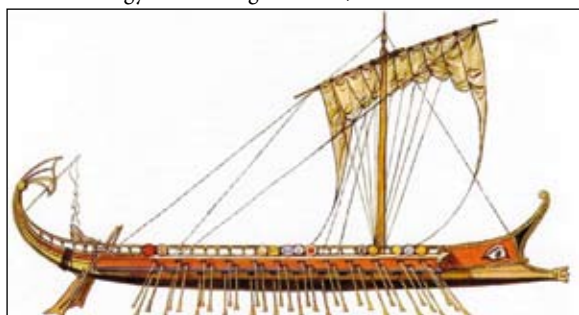
könnyű célponttá váltak. Ehhez a manőverhez azonban nagyon fontos volt a triérészek jó irányítása. Elsősorban a hajók kormányosán múlt a dolog. A jól kiképzett legénység igyekezett célba venni az ellenfelet, ugyanakkor ügyelni, hogy az ne oldalról érkezzon, a hajó legérzékenyebb részét veszélyeztetve. Az athéniaiak ebben a görög világ bajnokainak számítottak.

Mégma építésük igen költséges és időigényes is volt, az athéniaiak hatalmuk csúcán 300 triérést is készenlében tartottak, ami bőven elég volt arra, hogy a tengerek urai legyenek. Fölényük a vizeken legjobban a szalamiszi tengeri ütközetben mutatkozott meg, i. e. 480-ban a perzsák felett aratott győzelemben. Az athéni hajóhadra azt mondták, fából készült fal volt, és rászolgált a dicsőségre Görögország megmentőjeként. Ez a győzelem akkora visszhangra talált a görög világban, hogy Athén nagy riválisa, Spárta azonnal háborút hirdetett ellenük, mert megijedt, hogy alárendelt helyzetbe kerül.

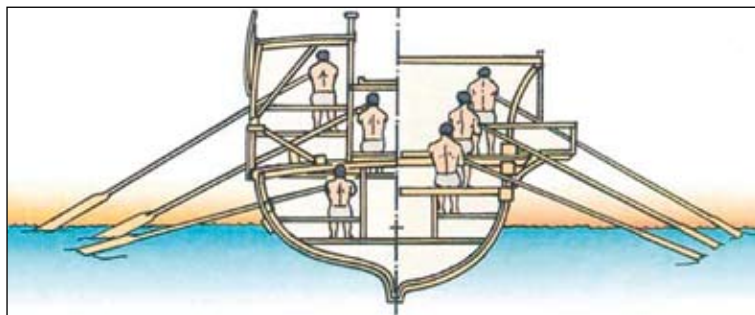
Az athéniaiak olyan hírnevet szereztek maguknak, hogy az i. e. V. századtól ellenfeleik nem nagyon mertek kikezdeni velük, legalább is nem a tengeren. Ezt a peloponnészoszi háború kezdetén megérezte bőrén a szövetség flottája is, amely fájdalmas vereséget szenvedett a nála jóval kisebb athéni hajóhadtól a Korinthoszi-öbölben. Az athéniaiak élén Phormión parancsnok volt, aki ügyesen bekerítette az ellenséges flottát. Pánik tört ki, amit tovább fokozott egy hirtelen kezdődött vihar. A peloponnészoszi hajók hadrendje hamarosan felbomlott, evezőik összekeveredtek, és ezzel eldőlt a csata az athéniaiak javára.

A triérés típusú hajók leginkább az i. e. VII. és i. e. IV. század közötti időszakra jellemzőek. A föníciaiak és a rómaiak is használták őket, de mégis az athéni triérészek voltak az ókor félelmetes fegyverei a tengereken, mint ahogyan ma az óriási repülőgép-hordozó anyahajók.

Gyarmati Balázs történész

A triérész rekonstrukciója

A triérész belső felépítése

Menő énekesnők a zenevilágban

Az alábbiakban néhány énekesnőről szólnak, akik dalaikkal rendszeresen a toplistákat ostromolják. Fergie és Rihanna új albumot ad ki, Selena Gomez sem tétlenkedik, Keshának pedig minden vágya, hogy újból beinduljon a karrierje.

Sokáig váratta rajongóit

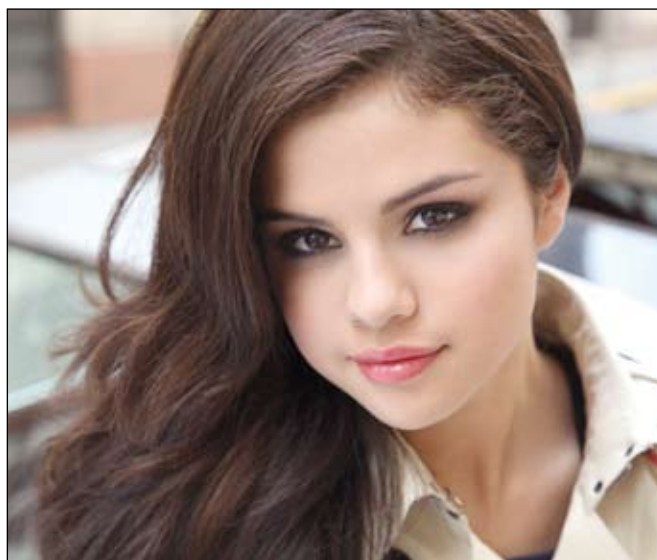
Fergie nemrég Párizsba utazott, méghozzá azért, hogy az új albumához készüljenek róla fotók. Az énekesnő új szólóalbumáról van szó, amely egyes értesülések szerint akár már márciusban megjelenhet. Az új lemezen egyebek közt Charlie Puth és Nicki Minaj is közreműködött. Fergie semmit sem kapkodott el, az első szólóalbuma tíz évvel ezelőtt, 2006 szeptemberében, *The Dutchess* címmel jelent meg. Az album népszerű lett a rajongók körében, legfőképp talán a *Big Girls Don't Cry*, a *Fergalicious*, a *Here I Come* és a *Finally* című dalok. A lemez többszörös platina minősítést kapott az eladások után, valamint a *Big Girls Don't Cry* című dalért Grammy-díjra is jelölték az énekesnőt. Fergie egyébként tagja volt a *The Black Eyed Peas* együttesnek, sokak számára innen vált ismertté.

Új lemez Rihannától

Minden bizonnyal már csak napok kérdése, hogy megjelenik Rihanna új albuma, az *ANTI*. Az énekesnő a közösségi hálón arról értesítette rajongóit, hogy épp az új lemezt hallgatja, de már korábban is szólt arról, hogy készül az album. Nem valószínű, hogy sokáig késleltetné az *ANTI* megjelenését, hiszen nemrég azt is bejelentette, hogy hamarosan világ körüli turnéra indul. A lemeztől előljáróban annyit lehet tudni, hogy híres előadók dolgoztak rajta, például Calvin Harris, Sia, Kiesza és DJ Mustard, továbbá az albumon helyet kap az *American Oxygen*, valamint a Paul McCartney és Kanye West közreműködésével készített *FourFiveSeconds* is.

Együttműködésre készen

Nemrég jelent meg Selena Gomez és Charlie Puth közös dala a *We Don't Talk Anymore*, amely a szakításról szól. A Grammy-díjra jelölt Charlie Puth a *See You Again* című dallal vált igazán ismertté, amely a *Halálos iramban 7* betétdala volt, egyben a tavalyi év egyik legsikeresebb slágere. Időközben Selena Gomezt egy rendezvényen arról kérdezték, hogy miért nem készít egy közös dalt Taylor Swifttel, elvégre már régóta jó barátok. Selena erre azt válaszolta, hogy elvileg benne is lenne, úgyhogy a rajongók egy újabb duettben reménykedhetnek.

Megrekedt Kesha karrierje

Kesha néhány évvel ezelőtt perelte be producerét, aki állítólag bántalmazta őt, az ügy pedig bíróságra került. Azóta sem született ítélet, így a szakértők szerint nagyon úgy néz ki, hogy Kesha karrierjének befellegzett, mivel nincs igazán lehetősége arra, hogy új szponzorokat és lemezkiadót találjon. Amíg az ügy le nem zárul, az énekesnő nem is jelentkezhet új dallal, albumról már nem is beszélve. Kesha egy interjúban arról beszélt, hogy maga alatt van, és nagyon szeretné már zenei újdonságokkal meglepni a rajongóit, akik továbbra is hűségesek hozzá, petíciót indítványoztak a felszabadításáért, de egyelőre csak az ötleteit jegyzetelheti, várva a nagy pillanatot, amikor visszatérhet a zene világába.

Tízéves a High School Musical

Vanessa Hudgens, Ashley Tisdale, Lucas Grabeel, Corbin Bleu és Monique Coleman, azaz a High School Musical sztárjai együtt ünnepelték a film premierjének tízéves évfordulóját. A csapat ez alkalomból felvett néhány nosztalgikus jelenetet egy Los Angeles-i középiskola tornatermében. Az amerikai tévéadáshoz Zac Efron is csatlakozott egy rajongóknak szóló, előre felvett üzenettel, amelyben kifejtette, hogy milyen jó élmények fűzik a filmhez. A High School Musicalt 2006. január 20-án mutatták be az Egyesült Államokban, Magyarországon pedig 2007. szeptember 22-én volt a premierje. A film rendezője és koreográfusa Kenny Ortega. A szereplők és a stáb munkáját többek között két Emmy-díjjal jutalmazták a filmszakértők.

Jön az új Star Trek

Hosszú várakozás után végre újra van miért izgulniuk a Star Trek rajongóinak, az idén nyáron ugyanis a mozikba kerül a franchise legújabb része, amely készítőik szerint nem nélkülözi az akciójeleneteket sem, a jól megszokott karakterek mellett pedig újabbak is feltűnnek. A Justin Lin rendezte alkotás Doug Jung, Roberto Orci, John D. Payne és Patrick McKay forgatókönyve alapján készül, a főbb szerepekben pedig Zachary Quinto, Chris Pine, Zoe Saldana, Sofia Boutella, Idris Elba, Karl Urban, Simon Pegg, Anton Yelchin és John Cho látható. A Star Trek Beyond címet viselő sci-fi előreláthatóan júliusban kerül a mozikba, az első Star Trek-film 50. évfordulója alkalmából. A film története szerint az Enterprise űrhajót űrlények támadják meg, a legénység pedig egy új bolygóra kerül.

Új szereplőkkel készül

Újraforgatják a The Rocky Horror Picture Show-t, méghozzá parádés szereplőgárdával. Az American Idol és a Glee sztárja, Adam Lambert is csatlakozik a speciális új verzióhoz, amely az 1975-ös klasszikuson alapul, és az idén ősszel lesz látható. A rendező a High School Musical által megismert Kenny Ortega, Jenet Weisst ezúttal Victoria Justice játssza, Brad Majors karakterét Ryan McCarten alakítja, Laverne Cox pedig Dr. Frank-N-Furtert eleveníti meg. Adam Lambert egyébként Eddie-t formálja meg, a rock'n'roll szerelmesét, akit anno Meat Loaf játszott. Az énekes egy nyilatkozatban arról szolt, hogy nagyon izgatott, mivel a The Rocky Horror Picture Show-n nőtt fel, és sosem gondolta volna, hogy egyszer szerepelhet benne.

Újból megnyílik a Szívek szállodája

2016 a sorozatok visszatérésének az éve. Az idén többek között folytatást kapott a Szökés és a Jóbarátok is, ezúttal pedig a Szívek szállodájának (Gilmore Girls) szereplőgárdája tér vissza a képernyőre. A 2000-ben indult vígjátéksorozat hét évad után 2007-ben fejeződött be a rajongók legnagyobb szomorúságára, és habár azóta csaknem tíz év telt el, tavaly ősszel ismét felcsillant a remény egy esetleges folytatásra. Az azóta eltelt hónapokban megbeszélések zajlottak, végeredményként pedig ismét látható lesz Lorelai és Rory Gilmore története. Ugyan a folytatás egy négyepizódos minisorozatként valósul meg, viszont egy epizód másfél órát tesz ki. Úgy tudni, a két főszereplőhöz, Lauren Grahamhoz (Lorelai) és Alexis Bledelhez (Rory) csatlakozik Scott Patterson (Luke), Kelly Bishop (Emily), Sean Gunn (Kirk), Keiko Agena (Lane) és Yanic Truesdale (Michel), de új karakterek is feltűnnek.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos lány vagyok, és nem tudok mit kezdeni a problémámmal, amely az egyik barátnőmmel kapcsolatos. Nemrégiben műszakiból a feladatot párokban kellett megcsinálnunk. Egyikünknek sem ment a dolog, ezért segítséget kértünk a többiektől. Időközben az derült ki, hogy a barátnőm szerint a feladatmegoldáskor én semmit sem csináltam. Szerintem ez nem igaz, mert tényleg igyekeztem. Elárult a tanárnak, aki kisebb osztályzatot adott a munkáért. Ötösöm lehetett volna, de csak hármast kaptam. Az utóbbi napokban a barátnőm csak kiabál velem, és a legtöbbször elkerül. Amikor beszélni próbáltam vele, meg sem akart hallgatni. Van még egy közös barátnőnk az osztályban, mindhárman már nagyon régóta ismerjük egymást, és tudom, hogy egyikük sincs oda a másikért. Megjártsszák, hogy jó barátnők, ölelkeznek, amikor találkozhatnak, puszlikodnak üdvözlésként, de külön-külön egymás ellen beszélnek. Én a közös barátnőnkkel nagyon jól megvagyok, kedvelem. Nemrégiben elmondta, hogy az osztályban én vagyok a legjobb barátnője, és azt is elmondta, a barátnőnk csak akkor barátkozik valakivel, amikor kell neki valami, különben mindenkit leráz. Nem tudom, mit csináljak, mert idegesít, és sokat sírok miatta. Kérlek, segíts!

Link”

Válasz:

Kedves Link!

Úgy látom, neked egy kissé összejötték a dolgok! Barátnők, osztályzatok, tanulás... Vannak időszakok, amikor nagyon rosszul érzi magát az ember a saját bőrében. Erő kell ahhoz, hogy kilábaljunk az összekuszálódott eseményekből. Talán azzal kellene kezdened, hogy azokkal töltöd az idődet, akikkel jól érzed magadat, akik meg idegesítenek, kiborítanak, megrikatnak, azokat mellőzd egy ideig. Mindenkinnek, így neked is jól esik majd az olyan társaság, amelyben elfogadnak, és örülnek a jelenlétednek, és mindig szívesen látnak. Ami a tanulást illeti, a kapott osztályzatunkért mi magunk vagyunk felelősek. Mivel azt állítottad, hogy a feladattal kapcsolatosan halvány dunsztod sem volt, nem tudtál mit kezdeni vele, nem úgy oldottad meg, ahogyan kellett volna, így kisebb lett az érdemjegyed is. Nem marad más hátra, mint hogy nekifekszel, és jobban megmelegíted a széket a javítás érdekében. A következő párban megoldandó feladatkor pedig más társat

keressél magadnak! Mivel tudod, milyen az iskolatársnőd, ne számítsál rá a jövőben. Iskolatársnőt írtam, mert aki úgy viselkedik veled, mint a feladat párod, azt nem mondhatod barátnőnek! Ezt a címet ki kell érdemelní. Arra a személyre használd ezt a jelzőt, akivel meghittén, otthonosan, védtelen, biztonságban, elfogadottan érzed magad, még akkor is, ha nem mindig érted meg, mit miért tesz. A barátnőd társaságában lehetsz gyenge is, de számíthatsz rá a jó és a rossz napokon is. A legjobb barátnőd társaságában nem kell megjártszanod magadat, színlelni, vele öröm együtt lenni, nem nyűg.

„Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok, és van egy nagy gondom. Nem tudom, hogy normális dolog-e az, ami velem történik. Van egy fiú, akibe alsós korom óta szerelmes vagyok, akiről évekig álmodoztam, és akiről lemondtam, mert elérhetetlennek láttam. Nemrégiben kiderült, hogy tetszek neki, és néhány-szor találkoztunk is. Nem tudom, mi lett, mert gyorsan unalmas lett nekem. Azon gondolkodtam, hogy miért is tetszett ez a fiú. Le is ráztam. Két héttig semmi nem volt köztünk, nem is beszélgetünk, aztán írtunk egymásnak, és most újra tetszik, és szenvedek, elkezdtem utána járni. Normális ez? Egyszer tetszik, aztán nem, aztán újra nem tudok nélküle élni! Kérlek, segíts!

Frosty”

Válasz:

Kedves Frosty!

Ha hiszed, ha nem, igazi serdülőkori gondot vetettél fel. Ez tulajdonképpen az éretlenségnek, a tapasztalatlanságnak a jele. Nem kell különösebben izgulnod, mert van elegendő idő, hogy felderítsd, mit vársz a másik nemtől. Volt egy képed arról, hogy milyen a fiú, és milyen kapcsolatot szeretnél vele, ami végül is nem felelt meg annak, amit elképzeltél. Hogy újra érdekes lett számodra a fiú, nevezhetjük úgy is, hogy mindig „az után vágyakozol, amid nincs, vagy ami éppen a másé”. Ezt általában a kisgyerekeknek szoktuk látni a játékokkal. Mindig az a játék kell, amelyik a másikonál van. Ha megkaparintják, már a másik játék után nyúlnak. Lehet, hogy ez van a fiúkkal kapcsolatosan is. Amikor megszerezted, a tiédnek mondhatod, már el is veszítette a vonzerejét. Jó volna, ha elgondolkodnál az egészen. Ha tudod, mi miért történik nálad, könnyebben túlteheted magad a problémádon is.

Jobban is mehetne

Tippek feleletválasztós teszt kitöltéséhez

Olvasd el figyelmesen a kérdést, és értelmezd!

Takard le a megadott válaszokat, és úgy próbáld meg felidézni a helyes választ!

Ha ez a válasz szerepel a választhatók között, akkor jelöld meg!

Ha a válaszod nem szerepel a válaszok között, akkor menj tovább a következő kérdésre!

Ha minden kérdésre válaszoltál, amit biztosan tudsz, akkor térj vissza azokra, melyek kimaradtak, és először a fenti technikával próbáld válaszolni!

Ha nem megy, akkor nézd meg a megadott válaszokat, és zárd ki a rosszakat, így növelheted az esélyed.

Tippek a sikeres dolgozathoz

Először az összes kérdést olvasd el figyelmesen! (Addig is tudatalatid átszitalja a memóriádat, és felszínre hozza a lényeges információkat.)

Becsüld fel a válaszadáshoz szükséges időt, és ennek alapján oszd be a rendelkezésedre álló időt! Hagyj időt a válaszaidd átnézésére, és egy kis tartalékot is! A sorrend kiválasztásánál és az időbecslésnél vedd figyelembe a pontozást! Azzal kezd, amire biztos tudsz válaszolni, de ne vidd túlzásba, ne menjen el az idő felesleges részletekre! Koncentrálj a lényegre! Így az agyadat rögtön lefoglalod, nem jut idő az idegeskedésre, és az agyad is pozitív állapotba kerül.

Tanulj a hibáidból!

A tanulás egyik feltétele, hogy pozitívan állj hozzá, higgy magadban, hidd el, hogy lehetsz hatékony és sikeres. Gondold át a hibákat, melyeket elkövetted, a rosszul sikerült dolgozatokat, feleleteket! A hibák a tanulási folyamat részei, hasznosak, mert gondolkodásra késztetnek, és fontos szerepük van a tapasztalatszerzésben. Nem sokra mész azzal, ha szorongsz a hibák miatt. Inkább vond le a megfelelő következtetéseket, gondold át, hogy mit lehetett volna másként, jobban csinálni, tehát tanulj belőlük!

LELKIZZÜNK

Túlzott Facebook-megosztás

Manapság a Facebookon történő dolgok a legaktuálisabb témakörbe tartoznak. Mindenki meg tud nevezni legalább egy olyan ismerőst, akit „túlzott megosztónak” tart. A túlzott megosztásnak több megnyilvánulási formája lehet. Problémánk lehet azzal, amikor az adott személy túl személyes dolgokat oszt meg velünk az említett közösségi oldalon, illetve zavarhat bennünket a megosztott információk mennyisége, fotó minden étkezésről, szelfik tömege, bejelentkezés minden helyszínről, vagy az a megszámlálhatatlan mennyiségű kép.

Ez a jelenség pszichológiai szempontból is figyelemreméltó, ugyanis kutatók sokasága szeretné megtudni, vajon mi az oka a túlzott megosztásnak. A helyzetet nehezíti a dolog, hogy nem egyszerű megfogalmazni, mi számít túlzottnak. Továbbá, mindenki ismer legalább egy túlzott megosztót, önmagát viszont senki sem vallja annak – nyilvánvalóan egy negatív megítélést tükröz, egyszerűen ciki bevallani. Pedig a megosztás pozitív jelenség is lehet. Pszichológiai kutatások sora mutatta ki, hogy jobban kedveljük azokat, akik megosztanak valamit magukról. Nem szabad azonban, hogy a felhalmozódott posztolás ténye megtévesszen bennünket. Minél több ilyen megosztást látunk, annál inkább azt gondoljuk, hogy ez „normális”, a privát és a nyilvános élet határa pedig egyre jobban összemosódik. Annak érdekében, hogy ez ne történjen meg, összegyűjtöttem nektek néhány megosztási alapelvet:

Ne mondd el mindenkinek, mit reggeliztél! Kutatások szerint a személyes, önfeltárási posztok megerősíthetik a kapcsolatunkat másokkal, de a sekélyes, legrosszabb értelemben vett hétköznapi kiírások, pláne egy kézenfekvő gyakoriság után, a kapcsolataink rovására mehetnek. Ez az összefüggés erősebbnek bizonyult közeli ismerősöknél, barátoknál és családtagoknál, mint a felszínes ismeretségeknél.

Ne nyafogj! Hozzád hasonlóan más emberek sem szeretnek negatív dolgokkal szembesülni a közösségi oldalakon. Egy tanulmány kimutatta, hogy a több negatív érzelmeket megemlítő felhasználót mások kevésbé találták kedvelhetőnek.

Ne dicsekedj! Fontos a pozitív hangnem, de nem szabad túlszokba esni. Ha gyakran kérkedünk az eredményeinkkel, párkapcsolatunkkal, és jórészt csak önmagunkra koncentrálnak, ismerőseink bosszantóknak és önzőnek fognak tartani.

Gondold meg kétszer! Mielőtt posztolunk, gondoljuk át, hogyan fog ez érinteni másokat. Nem bántunk-e meg vele valakit? Azt is érdemes fontolóra venni, hogy magunknak nem ártunk-e vele. Járhat valamilyen negatív következménnyel, és egyáltalán, ugyanezt elmondanánk-e minden egyes ismerősünknek egy személyes beszélgetésben is.

Kis Laura

TESZT

Egészséges életmód teszt

1. Milyen gyakran eszel édességet?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

2. Előfordul, hogy szombaton vagy vasárnap délig alszol?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

3. Szoktál feketekávét inni?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

4. Szoktál-e zsíros, nehéz ételeket enni?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

5. Van súlyfelesleged?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

6. Első, második emeletre lifttel mész fel lépcső helyett?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

ÉRTÉKELÉS

Ha legtöbb az a válasz:

Gratulálunk! Tudatosan óvod az egészséged, az életviteled minden szempontból megfelelő. Csak így tovább!

Ha legtöbb a b válasz:

Többé-kevésbé elfogadhatóan szervezed a mindennapjaidat, de egészséges életmódról azért nem beszélhetünk. Érdemes megvizsgálnod a c vagy d válaszaid témáit!

Ha legtöbb a c válasz:

Életviteled nem a leghatékonyabb. Változtatnod kell egy-két szokásodon. Gondolkozz el a teszt azon kérdéseiben, amelyekre c-vel vagy d-vel válaszoltál!

Ha legtöbb a d válasz:

Nagyon egészségtelen életmódot élsz. Minél előbb változtass rajta!

Farmermánia – Hogyan hordjuk őket?

Skinny, szakadt vagy egyenes szabású? Szabályok, inspirációk és tipppek, hogy milyen farmert mivel, hogyan és hogyan ne hordj a tökéletes hatás elérése érdekében.

Skinny és straight

Jó, ha van a szekrényedben egy szuperkényelmes és tökéletesen passzoló skinny farmer. Egy csinos felsővel nagyon elegáns, bővebb fazonú blúzokkal vagy ingekkel pedig nagyon vagány. Ha nem szereted a túl szűket, akkor válaszd a kicsit lazább, de még testhez simuló, bokáig érő fazonokat!

Magas derekú és csípő

Bár télen egy derékig érő farmer sokkal praktikusabb, a super high waist farmerek sokaknak nem tetszenek. Az enyhén magasított fazon mégis jó választás, ha szeretnéd a derekadat hangsúlyozni.

Tipp: A csípő fazonú farmerek nemcsak kiemelik, de erősíthetik is a domborulataidat, ezért csak akkor válaszd őket, ha nem zavar az egy-két optikai pluszkiló.

Trapéz és bő fazonok

A bő fazonú farmerek időnként visszatérnek a boltok polcaira. Ha egy kicsit bohókásabb hangulatban vagy, akkor válassz egy bokáig érő

baggy fazont, vagy egy felül szűkebb, alul pedig egészen széles trapéz farmert!

Tipp: Ha alacsony vagy, akkor ezt a fazont inkább felejtse el, mert nem annyira előnyös neked.

Színek

Ha farmer, akkor persze elsősorban a klasszikus kék szín ugrik be, de azért nem érdemes itt le-ragadni! Nagyon alap még a szürke, a fekete és a fehér, de ha egy kicsit vagányabb darabokra fáj a fogad, akkor jöhet egy piros, egy bordó vagy egy keki farmer is! A színes farmerekhez leginkább a fekete-fehér-szürke párosítás ajánlatos.

Cropped

Mindjárt itt a tavasz, és végre előkerülhetnek a szekrény mélyéről a boka fölött elvágott crop farmerek. Inkább a visszafogottan szaggatott darabokat válaszd, a szanaszét tépett verziókkal ugyanis könnyű túllőni a célon. Általában az a legelőnyösebb, ha mindig odáig ér a felhajtás vagy a nadrág alja, ahol a legvékonyabb a láb.

Mitől lehet érzékeny a fogad?

Veled is előfordult már, hogy hideg vagy meleg ételek, italok fogyasztása közben fájdalom nyilallt a fogaidba? Mi állhat a kellemetlen tünet hátterében?

Túl sok szájvíz használata

Ha naponta többször is használ szájvizet, akkor érzékeny is teheted a fogaidat. Ez azért van, mert néhány szájvíz olyan savakat tartalmaz, melyek ronthatnak az érzékeny fogak állapotán. A megoldás: kérd meg fogorvosodat, hogy ajánljon semleges fluoridos szájvizet.

Savas ételek

Minél több savas ételt és italt fogyasztasz, annál jobban rombolod a fogzománcod, ami által szabadabbá válik az érzékeny dentin. Semlegesítsd a savakat egy kis sajttal vagy egy pohár tejjel!

Fogfehérítők és bizonyos fogkrémek

Bizonyos fogkrémek érzékenységet okozhatnak. Ez az érzékenység elmúlik, ha abba-

hagyjuk a termék használatát. Keresd meg a számodra legmegfelelőbb fogfehérítő megoldást, és konzultálj az orvosoddal!

Túl erős fogmosás

Ha túl erősen súrolod a fogaidat (vagy kemény sörtéjű kefével használsz), szabaddá válhat a foggyökér az íny visszahúzódása miatt, valamint károsíthatod a fogzománcot is.

Repedt fogak

Jég és kemény édességek majszolása, vagy nagy fogtömések – törött fog lehet a vége. Ha egy fog megreped, az idegekben gazdag, mélyen a fogban található pulpa irritálódhat, ha a rágástól a törött fogrészek összeérnek. A repedés megtelhet baktériumokkal, ami gyulladás-hoz és még több fájdalomhoz vezethet.

A fogak csikorgatása

A fogzománc a testedben található legkeményebb anyag, de nem tud ellenállni a fogak csikorgatásának. Idővel ez elvékonyíthatja a fogzománcot, amiktől a fogidegek érzékennyé válnak.

Légy jó a fogaidhoz!

Nem kell egyedül szenvedned az érzékeny fogaid miatt, keresd fel a fogorvosod, hogy kiderítse, mi az oka ennek a problémának. Hogy megerősítsd a fogaidat, lehet, hogy változtatnod kell a szájápolási technikádon, például puhább sörtéjű fogkefét, érzékeny fogakra való fogkrémet kell használnod, vagy kipróbálhatsz egy fluoridos szájvizet.

Valentin-napi ötletek

Valentin-nap, azaz Bálint-nap a szerelmesek ünnepe, de egyre többen ajánldozzák meg szeretteiket is ezen a napon. A következő ötleteket ajándéknak vagy dekorációnak készítheted el.

1. Amőba játék

Az ismert játékban ezúttal babbal tölött kis szívecskék helyettesítik az X-et és a O-t, a tábla pedig egy szív alakú kartonlap, amelyre felrajzoltad a 3x3-as rácsot.

2. Szíves dekoráció

Rózsaszínű vagy piros papírból vágj csíkokat, majd egy ceruzára tekerd fel, és alakítsd ki a szívet! Végül fűzd fel cérnára!

3. Üdvözlőkártya

Vágj ki 2x12 db szívecskét különböző mintájú színes papírokból! Az alsó szívecskét ragaszd fel a kettéhajtott papírra, majd a felső szívet varrd rá az alatta lévő szívre úgy, hogy pontosan fedjék egymást! Ez-

után hajtsd ketté a varrás mentén a felső szívet, így eláll az alatta levőtől. Az üdvözlőkártya belsejébe ragassz egy kicsit kisebb piros lapot, és erre írd az üzenetedet!

4. Egy üvegni kedves szó

Fogj egy dekoratív üveget és egy szép szalagot, vágj ki sok színes szívet papírból! Mindegyik szívre írd egy kedves szót, üzenetet, hajtsd ketté, és dobáld az üvegbe! Tedd rá a tetejét, kösd át a színes szalaggal, és már kész is az ajándékod.

5. Szívkavalkád

Ezekhez a helyes kis szívecské-állatkákhoz csupán különböző nagyságú színes papírszívekre, mozgó szemekre, ollóra és ragasztóra lesz szükséged. Egy lapra ragasztgassd a szíveket úgy, hogy állatkákat formázzanak!

Furcsa Valentin-napi szokások a nagyvilágból

Mindenki tudja, hogy mi hogyan kedveskedünk szeretteinknek, de hogy van ez a világ más tájain?

Japán

Február 14-én a nők ajándékozzák meg a számukra fontos férfiakat különböző fajta csokoládéval, attól függően, hogy milyen a kapcsolatuk. A csókokat minden esetben a lányok, asszonyok készítik saját kezűleg. Március 14-én a férfiakon a sor, nekik kell megajándékozniuk a nőket. Arra azonban nagyon kell figyelniük, hogy az ő ajándékuk értékesebb legyen, mint a csokoládé.

Wales

Ezen a napon faragott kanalakat ajándékoznak egymásnak a szerelmesek. Így tisztelnek Dwywen, a szerelmesek védőszentje előtt.

Dél-Korea

Február 14-én és március 14-én ugyanaz a szokás, mint Japánban, de akad egy kis különbség. Azok, akik ezen a két napon senkitől sem kapnak ajándékot, április 14-én „gyászolnak”. Fekete téstát rendelnek, és megsíratják a magányukat. Dél-Koreában egyébként egy évben többször is ünneplik a szerelmet: létezik például ölelés napja, csókok napja, rózsák napja.

Nagy-Britannia

A nők február 13-án éjjel babérlevelet tesznek a párnájuk alá, hogy Valentin-nap reggelére megálmodják a sorsukat.

Kína

A Valentin-napot a kínai holdnaptár hetedik hónapjának hetedik napján ünneplik. Ezen a napon minden lány azért imádkozik, hogy okos, ügyes asszony váljon belőle. Délután sok gyümölcsöt és süteményt fogyasztanak a szabad ég alatt – Zhi Nut, a szövőlányt várják, aki a legenda szerint a mennyből leszállva a Földön találja meg az igaz szerelmet.

Szlovénia

Szlovéniában február 14-én Valentin ébreszti fel a természetet, ezen a napon kezdenek el ébredni a növények téli álmukból. A szlovénok Szent Gergely napján ünneplik a szerelmet, március 12-én.

Mit árul el a rózsza színe?

A rózsza a legkedveltebb virág, szívesen ajándékozzák különleges alkalmakra, különleges személyeknek. Valentin napjához is erősen kötődik, hiszen a vörös rózsza a múlhatatlan szerelem jelképe. De vajon milyen egyéb üzenetet közvetítenek a különböző színű rózsák?

Fehér: Az ártatlanság, tisztaság színe. Fehér rózsát a hűséges, odaadó, méltó társ kap. A hála és a tisztelet virága ez.

Sárga: A hatalom és a féltékenység színe, ám egyúttal az örök fényé, a jóságé is. Ilyet akkor ajándékoznak, ha valakinek megbocsátanak, ha féltékeny akarnak

tenni, vagy ha valamilyen okból veszélybe kerül a szerelem.

Rózsaszín: A gyengéd szerelem, törődés, figyelemesség színe. Üzenete: „Kérlek, higgy nekem!”

Vörös: A vörös rózsza a vágy, a szerelem és szenvedély jelképe. Aki ilyet ad neked, ezt mondja: „Mindennél jobban szeretlek.”

Kék: A végtelen ég és tenger színét viselő rózsza a megnyugvás, beletörődés kifejezője.

Lila: A vallási áhitatot, intelligenciát, bölcsességet, bűnbánatot, nosztalgiát és fájdalmat jelképezi, de ugyanakkor a mértéktelenség színének is tartják.

REJTVÉNY

1	2	3			4	CS	5	6		7		
8			✱	✱	9				✱	10		
11			✱	12		✱	13	14				
15						✱	16					
17			✱	18				✱	✱			
	✱	19	20		✱		✱	21	22			
23	24	✱	25		26		27					
28		29	✱	✱		✱	30				✱	
			GY			TY					✱	

Keresztrejtvény

– Nekem azt mondtad, hogy a nagybátyád temetésére mész, és most itt látlak a focimeccsen – dorgálja a tanár a diákokat.

– ...

(A válasz a rejtvényben lesz.)

Vízszintes sorok: 1. A csattanó első része, 8. Három olaszul, 9. Bácskai helység, 10. Tizenkét hónap, 11. Művészi festmény, 12. Hangtalan Tibi, 13. Zavart Rézi, 15. Patkányszerű rágcsló, 16. Ökölvívásban a szorító, 17. Műveli-e a kertjét? 19. Új németül, 21. Női hangnem, 23. Közlekedési sáv, 25. Literatúra, 28. Házmaradvány, 30. Vadászat szerbül.

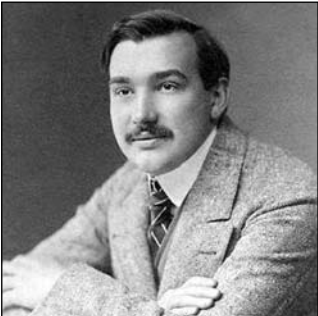
Függőleges sorok: 2. Ívpapír (régies), 3. Megijed, 4. Magyar helységből való, 5. Juttat, 6. Egyiptom fővárosa, 7. Irén betűi, 12. Férfinév, 14. Zizegni kezd, 20. Tojás németül, 21. Állati fekvőhely, 22. Patás állata, 24. Tengeri halfajta, 26. Ásó betűi, 27. Legalulra, 29. Éjfél előtt.

Betűrejtvények

1	KI	2	Ó	3	NE	4	SZ S	5	: G	6	FÉÉÉ

Skandináv rejtvény (4.)

Rejtvényünkben a Szabadkán született magyar író, orvos, zenekritikus nevét és két novelláskötetének címét rejtettük el.

	ABLAK- ÁRNYÉKOLÓ		KÖZLE- KEDÜNK		TÖRÖKTISZTI RANG VOLT		EBBEN TALÁLHATÓ AZ ERŐ		SZÓ- TOLDALÉK		KETTŐZVE JÁTEK		
	SZÉN		RAJTA KÁROS		A HINDUIZMUS KÖVETŐJE		AZ ERŐ ÉSZAK		RANG- JELZŐ		NŐI NÉV		
	1												
	ARGON			HANGTALAN IRMA			NŐI NÉV EGY					DEHOGY ESŐBEN ÁLLT	
	HANGTALAN ÉLET			NORD		999			NE BESZÉLJ RÓLA		HŐ- EMELKEDES ANNA BETŰI		
	VIRUL BETŰI			TILTÓSZÓ		HORDÓ- MÉRTÉK							
KELET			AFRIKAI ÁLLAM				OLYAN, MINT A MÉZ		EMELET, FORDÍTVA MAJD NEM MAGOL				
CSAPAT ANGOLUL													
EZ TUDATOS GONDOLKO- DÁS			TARI ISTVÁN		FEHÉR- VÉRÜSÉG						ORCZY LŐRINC		
			HÁROM OLASZUL		E. I. Z.						SUGÁR		
						SZEMÉLYES NÉVMÁS		HOZZÁ INDULÓ					
						AAAA							
VERDI- OPERA							FÉRFINÉV				TEMPUS		ZÉRÓ
							URÁN				DÉL		
											500	OXIGÉN	

Az 3. skandináv rejtvény megfejtése: SZÖKŐÉV

Tudod-e?

Ha azt mondják egy emberre, hogy matuzsálemi korú, azt jelenti, nagyon öreg. A Biblia szerint valóban létezett **Matuzsálem** (Methuséláh), aki bibliai ősatyának számított, Ádám 8. utóda, Énok fia, Lamech apja, Noé nagyapja. I. Mózes szerint 969 évet élt, innen származik a matuzsálemi kor kifejezés. Egyes magyarázatok szerint Matuzsálem éveinek száma valójában hónapoknak felel meg, tehát ha 969 hónapig élt, akkor a 81. évében halt meg, így mindjárt hihetőbb a matematika.

Matuzsálem ábrázolása Anglia az egyik legrégebbi és leghíresebb keresztény központjában, a Canterburyi katedrális falán

Mi a hosszú élet titka?

Senki sem tudja a hosszú élet pontos receptjét, ám azt mindenki sejteti, hogy az egészséges életmód egyik feltétele annak, hogy ne betegedjünk meg túl gyakran, és szép öregkort is megérjünk.

A statisztika szerint Japánban élnek legtovább az emberek: a nők átlagban több mint 85 évig, a férfiak pedig 78-79 évig. A világon a legrövidebb élethosszt az afrikai Mozambikban jegyzik, ahol a nők és férfiak is átlagban alig érik meg a 40. életévüket. Európában is igen magas a lakosság átlagéletkora, bár nem akkora, mint Japánban. A nők körülbelül átlagban 78, a férfiak pedig 71 évig élnek. Kontinensünkön az andorrai miniállamban jegyzik a leghosszabb életkort, a legalacsonyabbat pedig Moldovában. Már ezek az adatok is bizonyítják, minél magasabb az életszínvonal egy országban, annál hosszabb az emberek átlagéletkora.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) adatai szerint egy 2012-ben született kislány 73, kislány pedig 68 életévét érhet meg a világszerte átlag szerint. Ez hat évvel több, mint amire az 1990-ben születettek számíthatnak. Szerbiában ugyanakkor a nők várható átlagéletkora 77, a férfiaké pedig 72 év körül mozog akkor is, ha 1990-ben, és akkor is, ha 2000-ben születtek.

Miért egészségesebbek és hosszabb életűek a japánok?

Diztosan nem árt, ha eltanuljuk a japánok életvitelét, hiszen irigylésre méltóan hosszú életkort érnek meg, ráadásul idős korukban jóval ritkábban betegek, mint más égtájak lakói. Mi lehet a titkuk?

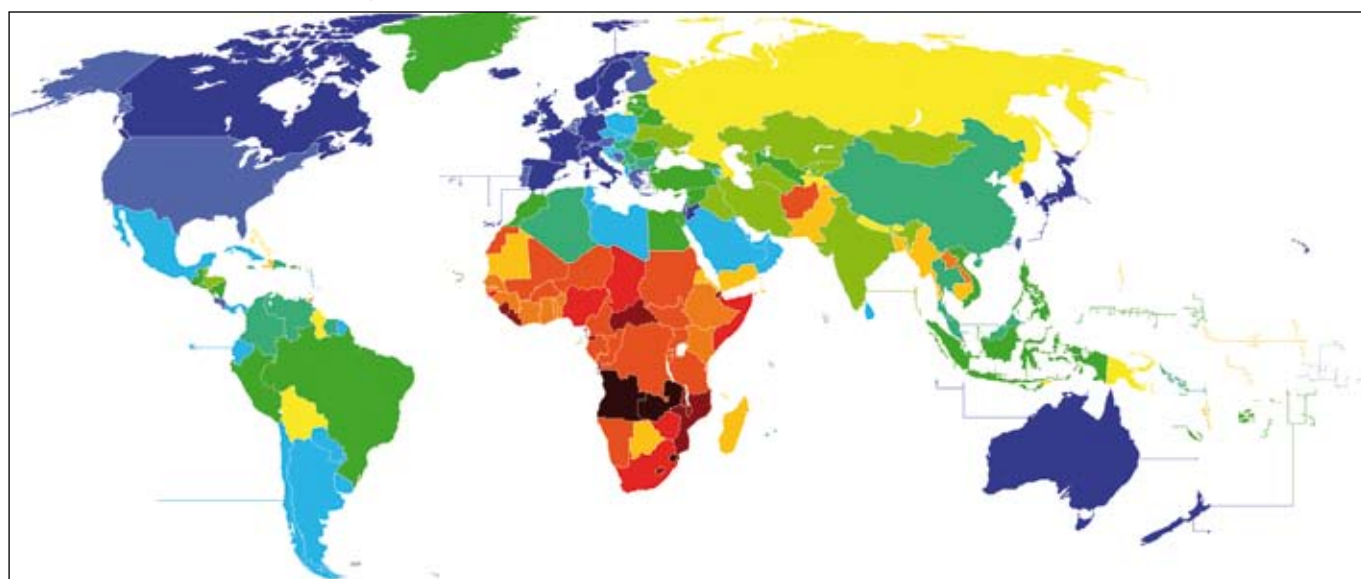
Akik jól ismerik a felkelő Nap országának lakóit és szokásait, azt állítják, hogy a **testmozgás** és a **gyaloglás** lehet a titok egyik nyitja. Az emberek napi 2-3 órát is sétálnak, és ez akár 7 évet is hozzáadhat a várható élettartamukhoz. Emellett otthonukban is folyamatosan mozognak, például egy étkezés alatt akár 12 alkalommal is felkelnek, mivel a földön, szőnyegen esznek. Ezenkívül nem ritka a japán parkokban a Tai chi módszert gyakorló középkorú, és idős emberek látványa. A módszer a mély, és tudatos légzést kombinálja a lassú, és kiegyensúlyozott mozgással.

A „titok” másik pontja a **helyes táplálkozás**. A helyes táplálkozásuk egyik bizonyítéka, hogy az elhízási arány a japánok esetében mindössze 3-4 százalék. Ráadásul a japánok naponta 30 százalékkal kevesebb kalóriát fogyasztanak, mint a nyugati társadalmakban élő emberek. Rengeteg halat, és hínárt esznek, ezenfelül temérdek zöldség teszi ki az étkezéseik nagy részét. Bizonyára az sem mellékes, hogy liter számra isszák a teát.

A japánok úgy vélik – s ez a titkuk harmadik pontja – akkor lesz teljes egy élet, ha értelmet adnak a mindennapoknak, gondoskodnak a szeretett személyről, és összpontosítanak a belső békére. Úgy tartják, ha tisztelik, becsülik őket, magasabb kort is megérhetnek.

A japán életfilozófia tehát a gyakori testmozgásra, a helyes táplálkozásra, a **lelki egyensúly megtartására** épül. Nehéz lenne követni a példájukat?

Világtérkép a várható élettartamról

Közlekedünk

Az utasszállító gép pilótája leszálláshoz készül. Leteszi a gépet, csikorognak a fékek, a gép nagy nehezen éppen meg tud állni a leszállópálya vége előtt.

– Nem hiszem, hogy ez a leszállópálya hosszabb lenne 400 méternél – mondja a pilóta.

Mire a másodpilóta:

– Igaz, viszont legalább 5 kilométer széles.

***

– Mondja, mennyi ideig tart az út Budapestről Győrig?

– Körülbelül két óra.

– És azt megmondaná, hogy Győrtől Budapestig meddig tart az út?

– Jaj, ilyen hülyeséget hogy lehet kérdezni? Természetesen az is ugyanannyi ideig, két óráig tart!

– Nana, ez nem olyan egyértelmű! Hiszen Karácsonytól Újévig csak egy hét telik el, de Újévtől Karácsonyig már jóval több...

Állati

Munkába indul az egérmama, és figyelmezteti a kicsinyét, hogy ki ne dugja a fejét a lyukból, ha macskanyávogást hall. A kiséger egyedül marad, és nemsokára ezt hallja kint-ről:

– Kukurikuuu! Egér koma, gyere játszani!

Az egérke kiszalad a lyukból. A macska lecsap rá a bejáratnál, és hamm, megeszi. Utána megnyalja a szája szélét, és elégedetten dorombol:

– Hiába, mégis csak hasznos, ha az ember idegen nyelveket tud...

***

Egy zsiráf ücsörög a fán. Arra megy egy elefánt, és megkérdezi:

– Hát te mit keresel odafent?

– Éppen cseresznyézem – feleli a zsiráf.

– De hiszen ez egy körtefa!

– Nem probléma, hoztam magammal cseresznyét!

***

Az állatkertben háromméteres rácsot építenek az új kenguru területe köré, de másnap reggel az állat kint ugrál a kerítés előtt. Erre hatméteres rácsot emelnek, de a kengurut megint csak kint találják. Az igazgató húszméteres rácsot rendel, de az állat ismét megszökik. A zsiráf megkérdezi a kengurut:

– Szerinted milyen magas lesz a következő rács?

– Nekem aztán mindegy – feleli a kenguru, csak továbbra is hagyják nyitva az ajtót!

***

Két tehén nadrágot vásárol a boltban.

Mondja az egyik:

– Bőő!

Mondja a másik.

– Honnan tudod, még fel sem próbáltad!

***

Agresszív kismalac sétál az erdőben, találkozik Nyuszikával. Hozzávágja a palacsintáját, mire a Nyuszika:

– Ez szándékos volt?

– Nem! Lekváros!

Indiánviccek

– Hogy hívják a gyors indiánt?

– ???

– Igyek Szem.

***

– Két indián ül a folyóparton. Eltelik egy óra, mikor az öreg indián megszólal:

– Uff!

A fiatal indián felpattan, beleugrik a vízbe. Átúszik, majd vissza. Leül az öreg mellé, és hallgat.

Újabb óra múlva ismét megszólal az öreg:

– Uff!

A fiatal felpattan, ugrik, vissza, és hallgat tovább.

Újabb óra múltán szól az öreg:

– Uff!

A fiatal indián dühösen válaszol:

– Uffon most már maga, én már ufftam eleget!

***

– Hogy hívják az indián benzinkutast?

– ???

– Töltő Toll.

***

– Mi a neve az indián temetőnek?

– ???

– Toll Tartó.

Iskolaviccek

Beteg a gyerek

– Anyu! Nagyon fáj a torkom, meg a hasam is!

– Ó, te szegény! Miből is írtok ma dolgozatot?

***

Pistikééknél az iskolában szülői értekezlet van. Az elfoglalt szülők helyett Pistike nagymamája vesz részt rajta. A tanárnő panaszkodik Pistikére:

– Az Ön unokája több tantárgyból is kettész fog kapni, matematikából meg is fog bukni.

– És ötöse nem is lesz? – kérdezi a nagymama.

– De lesz, magatartásból. Mert egyébként aranyos, szófogadó kis fiú – mondja a tanárnő.

– Na, látja: amire én tanítom abból 5-ös, amire pedig önök, abból megbukik!

***

Pistike, addig nem állhatsz fel az asztaltól, amíg meg nem eszed a vacsorát! – mondja haragosan az anyuka.

– Jaj, de jó, akkor holnap nem mehetek iskolába!

***

Ókori történelemből felel egy kislány.

– Mondd meg szépen, kivel harcolt Akhilleusz a trójai csatában?

– Plutóval.

– Egyáltalán nem! Törd még a fejed!

– Néróval.

– Szó sincs róla.

– Akkor Hektórral, de hogy valamelyik kutyánkkal, az biztos.

***

Pistike felel történelemből. Kérdi a tanárnő:

– Hol írták alá a függetlenségi nyilatkozatot?

– Hát szerintem biztosan a lap alján!

***

Mondd csak, fiacskám, ebben a mondatban: „A pásztor a mezőn legelteti a nyáját”, melyik a helyhatározó?

– A pásztor.

– Nono! Már hogy lenne a pásztor a helyhatározó?

– Azért, mert a pásztor határozza meg a helyet, hogy hol legeljen a nyáj!

Aha, ... szóval TE vetted el a mi munkánkat...

MIT JELENT? Rázza a rongyot

A szolás azt jelenti, hogy aki rázza a rongyot, az adja az előkelőt, nagyozolni próbál. A szolást rosszalló értelemben és olyan emberekkel kapcsolatban használják, akiknek az anyagi vagy társadalmi helyzetük nevetséges ellentétben van azzal, hogy gazdagnak vagy előkelőnek akarnak mutatkozni. A szolás keletkezésének a megértéséhez a rongy szó vezet el. Rongyból, szegényesebb anyagokból készültek azok a ruhák, amelyeket a parasztlányok és parasztasszonyok viseltek régen, viszont a szegényes öltözetükhöz nem illő módon riszálták a derekukat, rázták a farukat. Az a nő, aki így illegette, kellett magát, rázza a szoknyáját, amely hitvány rongyból készült. Ebből alakult ki a szolásnak az értelme, azaz, hogy szegényes valaki, mégis nevetségesen kellett magát.

A szolás szinonimái: dicsekszik, kérkedik, henceg, hetvenkedik, fitogtat, hivalodik, felvág, flancol, nagyzol.

Anagramma

Az anagramma a szójátékok egy fajtája, melyben értelmes szavak vagy mondatok betűinek sorrendjét úgy változtatjuk meg, hogy az eredmény szintén értelmes szó vagy mondat legyen. Sok anagramma humoros. A szó a görög *ana* (vissza) és *grafein* (írni) szavakból keletkezett. Pl. a **termelékenységi** anagrammái:

Megkéselt erény	Értse meg: nyelék!
Gréte kényelmes	Kértem, lényeges
Rég nyertem e kést	Nyeresség? Kétem!
Reménység kelte	Kéménysereglet
Kényelmes réteg	Tenyérmegkelés
Nyeglét késemre	Nyelmegetkerés

Tudtok-e hasonló módon az **orrszarvú** szóra anagrammákat kitalálni?

(Egyetlen szó nem lehet azonos a megoldással!)

KÍVÁNCIAK KLUBJA

Honnan ered a kockajáték?

Manapság már csak néhány társasjáték tartalmazza a kocka, néhány évszázaddal ezelőtt tiltott, de buzgón üzött szerencsejáték volt – de hogy kezdődött?

Csaknem ötezer évvel ezelőtt már a maihoz egészen hasonló kockát használtak Mezopotámiában és Indiában, de nem játékre, hanem a jövő megismerésére, jóslására. A véletlen mögött az eseményeket irányító istenek, szellemek kezét látták, s a kockadobásokból jóslatokat olvastak ki a köz- és magánélet számos fontos mozzanatánál. Jóskockával jövődőltek meg az év sorsát sok évkezdő rítusban; ez a sok ezer éves jósgyakorlat szinte napjainkig élt Tibetben, ahol újkor a Dalai lámát helyettesítő szerzetes, a jalno, kockát vet a „bűnbakokkal”. Ha a jalno győz, az év szerencsés lesz, ha a bűnbakok: szerencsétlen. Ámde így túlságosan nagy lett volna a szó szoros értelmében vett kockázat, így hát a jalno olyan kockával játszott, amelyen csupa hatosok voltak, míg a bűnbakokén csupa egyesek. Ami biztos, az biztos...

A görögöknél, rómaiaknál kedvelt szerencsejáték volt már a kocka, vagy a kockaként használt asztragalosz, juh- vagy kecskelábcson, de az ősi jóspraktika emléke sem homályosodott el teljesen. Tiberius császár arany kockával kérdezte meg a jövőt egy vállalkozása előtt, s amikor Julius Caesar élete legnagyobb és legkockázatosabb lépésénél azt a megjegyzést tette, hogy „A kocka el van vetve” – „Alea iacta est!” – szó szerint értette, amit mondott.

A középkorban is használták jóslásra a kockát, mégis elsősorban mint szerencsejátékot ítélték el a papok a szószékről. 1452-ben Nürnbergben egy bűnbánati prédikáció nyomán a nép 40 ezer kockát és egész halom kártyát rakott a máglyára. A zsoldos katonák, landsknechtek különösen szenvedélyes kockajátékosok voltak. Akik az életüket állandóan kockára tették, azok szórakozásukban is szerették a kockázatot.

A kockadobások véletlenjében van egy bizonyos rendszeresség, amelyet már az ókorban megfigyeltek, s amelyet az isteni akarat megnyilvánulásaként értelmeztek. Ennek a rendszeres véletlennek újkori megfigyelői azonban más következtetéseket vontak le belőle: így született meg a matematikai *statisztika* elmélete.

Találd meg a kör helyét!

(Megjegyzés: 1 A, 2 E, 3 D, 4 B, 5 C)

Tíz különbség van a két rajz között. Légy figyelmes, és gyorsan megtalálod!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

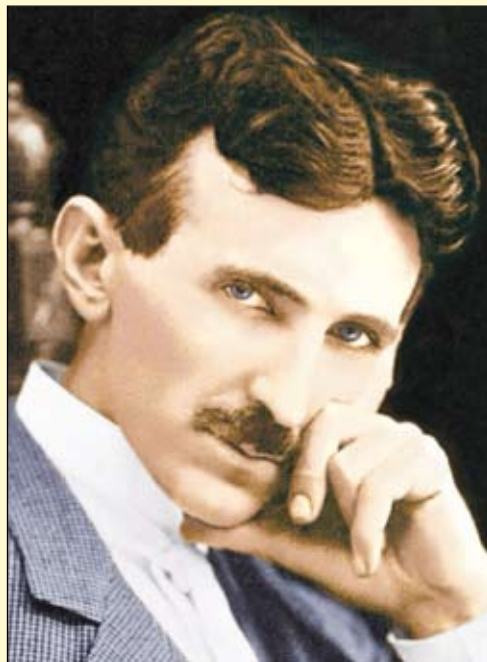
Az idei 3. számunk nyereménykérdésére a választ biológia ismereteitek között kellett keresni. A természetes kaktuszokról készült felvétel a magyarok lakta szlovéniai Dobronakon készült, egy gyönyörű szép trópusi növény és orchidea parkban. Kérdésünk arra vonatkozott, vajon hova tűnhetett a kaktuszok levele. Aki figyelmes biológia órán, azonnal tudhatta a helyes választ, azt, hogy a kaktuszok levelei a törzsfelföldés során tüskékké alakultak, ezek a növények ugyanis ily módon igyekeznek csökkenteni a vízszükségletüket. Ennek köszönhetően életben maradnak akkor is, ha sokáig nem kapnak esőt, vagy vizet. Lexikonokban, interneten is megtalálhattátok a pontos választ. A helyesen válaszolók közül a szerencse a **zentai Szénási Dávidra**, a November 11. iskola tanulója rá mosolygott, aki kimerítően, szakavatottan válaszolta meg a kérdést. Gratulálunk! A könyvjutalmat március elején postázzuk.

E heti kérdésünk a magyar kultúra egy jeles intézményéhez kötődik. Mely intézménynek ad otthont? A felvételen látható épület bármennyire is hajóra emlékeztet – legalábbis ebből a szemszögből –, nem úszóalkalmatosság. A magyar fővárosban 14 évvel ezelőtt adták át rendeltetésének.

Ha megfejtettétek a „rejtélyt”, tudjátok a választ, küldjétek el mielőbb a címünkre! Egy szerencsés olvasó könyvjutalomban részesül. Jelentkezéseket **február 17-éig** (a szokásosnál hosszabb ideig elfogadjuk, tekintettel arra, hogy február 15-e és 16-a állami ünnep) fogadjuk **levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

ISKOLÁINK NÉVADÓI Nikola Tesla

Topolyán, Újvidéken koka Tesla nevét, akit az általános iskola viseli egész világon a legjobb elmék, a legnagyobb felta-

lálók között tartanak számon. Nem véletlen, hogy a Budapesten működő, egyetlen szerb tannyelvű gimnáziumot is róla nevezték el.

Az Egyesült Államokban kibontakozó fizikus, feltaláló, villamosmérnök, gépészmérnök, filozófus Tesla életében 146 szabadalmat (ebből 112-t az USA-ban) jegyzett be. Róla nevezték el a mágneses indukció SI-mértékegységét (vagyis: tesla).

A topolyai iskola 1968-ban épült. A meglevő szintek fölé később egy harmadik emelet is elkészült, új tantermekkel és padlástérrel. Az újvidéki iskolát kerekén hatvan évvel ezelőtt adták át rendeltetésének, mint a város 12. általános iskoláját. A hat évtized alatt állandóan bővült.

Újabb örület, a zibob

A legújabb örület a pályákon a zibob (ejtsd: zájbob). A zibob nem más, mint egy kis műanyag ülés egy karral, kicsit szánkó, kicsit bob, kicsit pedig valami egészen új. A zibob igen könnyű, testünk egyensúlyozásával irányíthatjuk. Egyetlen hátránya van: hó nélkül nem száguld

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormány

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com